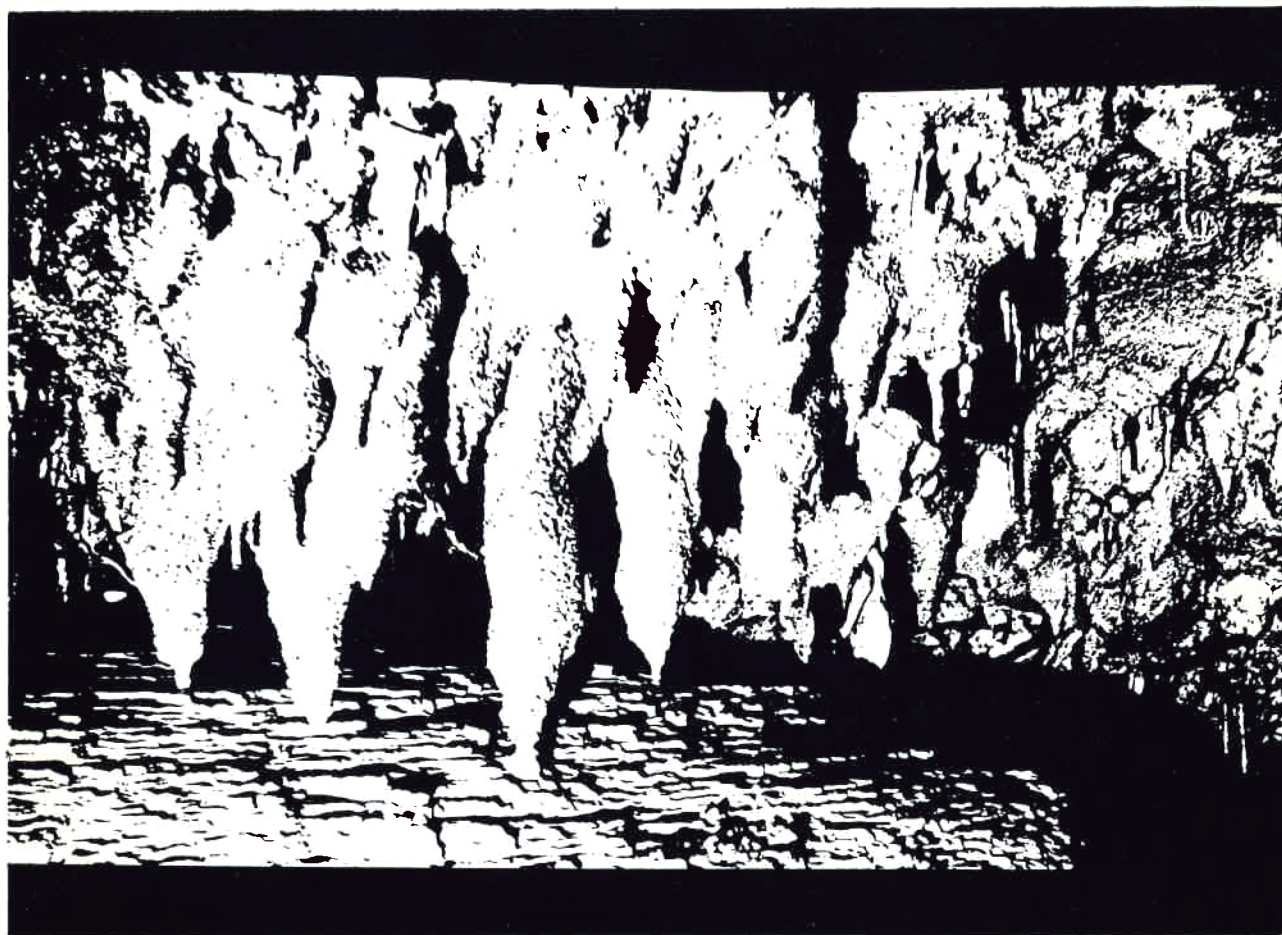

butlletí d'informació i relació

espeleòleg ere

número 25

març 1977

centre excursionista de catalunya

butlletí d'informació i relació

espeleòleg ere

- Els articles proposats són publicats segons disponibilitat sota l'exclusiva responsabilitat de l'autor.
- ESPELEÒLEG permet la reproducció dels seus articles sempre que s'hagi sol·licitat prèviament, tot fent constar llur procedència.
- Correspondència: E. R. E.

ERE DEL CEC

Paradís, 10, pral.

☎ 318 62 20

BARCELONA-2

equip de recerques espeleològiques centre excursionista de catalunya

INDEX

E S P E L E Ò L E G n° XXV Febrer 1977

INDEX	310
EDITORIAL	311
LA BÒFIA DE LA MATELLA DE LES PLANES I LA BÒFIA DEL TOSSAL DEL MORRO (Cabó, Organyà), O. Escolá	313
LA COVA DE PORREDONS, A. Amenós, A. Inglés	323
LA COVA DE LA FONT DEL MOLÍ I LES SEVES RELACIONS HIDROGEOLÒGIQUES, J. Garriga, A. Martínez, M. Romero	333
RESSENYA ESPELEOLÒGICA DEL MAS GRAU, J. Ramírez	345
ACTIVITATS E.R.E. 1975. Recopilació: A. Parés	353
FITXES CAVITATS: POU DEL DIABLE, M. Romero	366
INFORMACIÓ GENERAL	369

T O P O G R A F I E S

Bòfia de la Matella de les Planes	O. Escolá	315
Bòfia del Tossal del Morro	O. Escolá	319
Cova de Porredons	A. Amenós, M. Illán	325
	A. Inglés, J. M ^a Sabater	
Bauma del Forat de la Canya	A. Amenós, M. Illán	328
	A. Inglés, J. M ^a Sabater	
Forat del Rat Penat	A. Amenós, M. Illán	328
	A. Inglés, J. M ^a Sabater	
Avencs dels Ribes	A. Amenós, M. Illán	329
	A. Inglés, J. M ^a Sabater	
Cova de la Font del Molí	A. Martínez	341
Coves del Mas Grau 1 i 2	J. Ramírez	347
Coves del Mas Grau 3 i 4	J. Ramírez	349
Cova del Mas Grau 5	J. Ramírez	350
Coves del Comte (Gran i Petita)	J. Ramírez	351
Pou del Diable	M. Romero	367

DIRECTOR: Dolors Romero i Rectorat

COMISSIÓ PUBLICACIONS: A. Inglés, M. Romero, M. Trepas

DISTRIBUCIÓ: A. Amenós, A. Parés

INTERCANVI: A. Montserrat

PORTADA: Fou de Bor, galerías de la Tuta Freda (Bor, Cerdanya). Composició fotogràfica: Carles Ribera

PRESIDENT E.R.E.: Josep Lluís Marin

PRESIDENT C.E.C.: Lluís Puntís i Pujol

CORRECTOR: Jordi Pla Planas

EDITORIAL

Hem seguit amb cert interès l'actual tendència, per part d'espeleòlegs de molt diverses procedències, d'actualitzar i augmentar la tècnica d'exploració. Nous aparells i materials, tant personals com d'equip, i diferents maneres de fer recollides aquí i allà, són analitzats, ni que sigui només de passada, i és revisada la seva actualitat. Per a alguns el llibre "Techniques de la spéléologie alpine" ha esdevingut una mena de Bíblia, i no seguir les seves ensenyances, una heretgia.

Considerem ben vàlid el desvetllament de tota mena de recerques en qualsevol dels qui componen la conglomerada espeleologia. Però el fet que sigui, precisament, la tècnica d'exploració, no deixa de preocupar-nos un xic.

La plaga coneguda amb el nom de "metreros", "virgas", etc. ha estat fins ara pràcticament centrada a les zones properes als llocs de residència i a unes poques cavitats de renom, tipus Solencio de Bastaras.

El que ens temem és que aquesta formació en gairebé una sola direcció, l'únic que aconseguim sigui ampliar, mercès a una millor formació tècnica, els límits d'acció

d'aquesta especial manera d'entendre l'espeleologia. No és que tinguem res en contra de la gent que específicament redueix la seva activitat als aspectes tècnics: ho trobem molt respectable. El que no veiem tan clar és la sub-espècie espeleològica que té com a únic objectiu el de batre records de fondària, temps de permanència o del que sigui, per després intentar passar per la cara dels altres amb l'absurda creença que han fet quelcom d'important. I dissortadament hi ha força representants en aquesta "sub-espècie".

Nosaltres, com tantes vegades hem dit, creiem que l'espeleologia és més que això. Creiem en l'espeleòleg que té uns coneixements generals de tot allò que inclou el mot espeleologia. I considerem aquests coneixements com uns dels escassos mitjans vàlids per a estimar i respectar el subsòl. I sense aquests dos condicionaments no creiem, realment, que es pugui fer res de bo.

La Bòfia de La Matella de Les Planes i la Bòfia del Tossal del Morro (Cabó, Organyà)

Oleguer Escolà i Boada

A l'1 d'abril de 1964 es va iniciar la primera "extensió de l'Operació Solsonès" en un massís veí: el Boumort.

I així, els dies 11-12 - IV - 64 va ser efectuada la primera incursió a la vall de Cabó (Organyà) de la que havíem tingut referències de cavitats, especialment de la "Casa Santa", una petita cova al peu dels cingles superiors de la Serra de Sant Joan.

L'equip estava constituït aleshores per : M. Ubach, C. Tarrés, (EDES) J. Subils, (EDECA) J. Senent, O. Escolà (ERE) Jaume i Carles Rostand i A. Pérez (C.E. Pirenaic).

En aquells dies, degut al poc coneixement del terreny, després de les prospeccions filològiques, quedà poc temps aprofitable durant el qual s'explorà la "Casa Santa" (una cova de petites dimensions) a càrrec d'un reduït equip, mentre la resta baixà a la Bòfia del Tossal del Morro fins a -45 m., sense poder assolir el fons per manca de material. (1)

(1) Només havíem dut 2 escales, però del Centre Aragonès, no de 20 m. sino d'uns 22, d'un cert interès car ja les havíem buscat amb afició alguna vegada en sortit per superar, per exemple, un pou de -44 m. (Aleshores els suïssos encara no havien inventat el Jümar !).

Una altra sortida quedà en peu, la qual es realitzà els dies 28 i 29 de novembre de 1964, després de fer nit a Organyà. El 29 realitzàrem la primera exploració i estudi de la Bòfia de la Martella de les Planes i acabàrem la de la Bòfia del Tossal del Morro. També per manca de temps no poguérem arribar a l'avenc de les Olives, que ens senyalen, però que sembla tenir poca importància (baixàrem a la Bòfia de les Olives el dia 1-V-71 : -12 m.).

Aquesta vegada l'equip era format per M. Ubach, C. Tarrés, J. Subils, J. Pintó, J. Senent, J. Rostand, A. Pérez i O. Escolà.

BÒFIA DE LA MATELLA DE LES PLANES

Queda el SW. del Tossal del Morro, en el marge esquerre i a uns 7 o 10 m. del tàlveg del barranc que baixa del collet que es forma al N. del Tossal cap a Cabó. A uns 12 m. per damunt del tàlveg. La boca queda quasi completament coberta per arbusts. (*Amelanchier ovalis*). Mapa I.G.C. 253: Organyà.

GEOLOGIA

Oberta en les margo-calcàries de l'Aptià superior (Cretaci inferior).

DESCRIPCIÓ

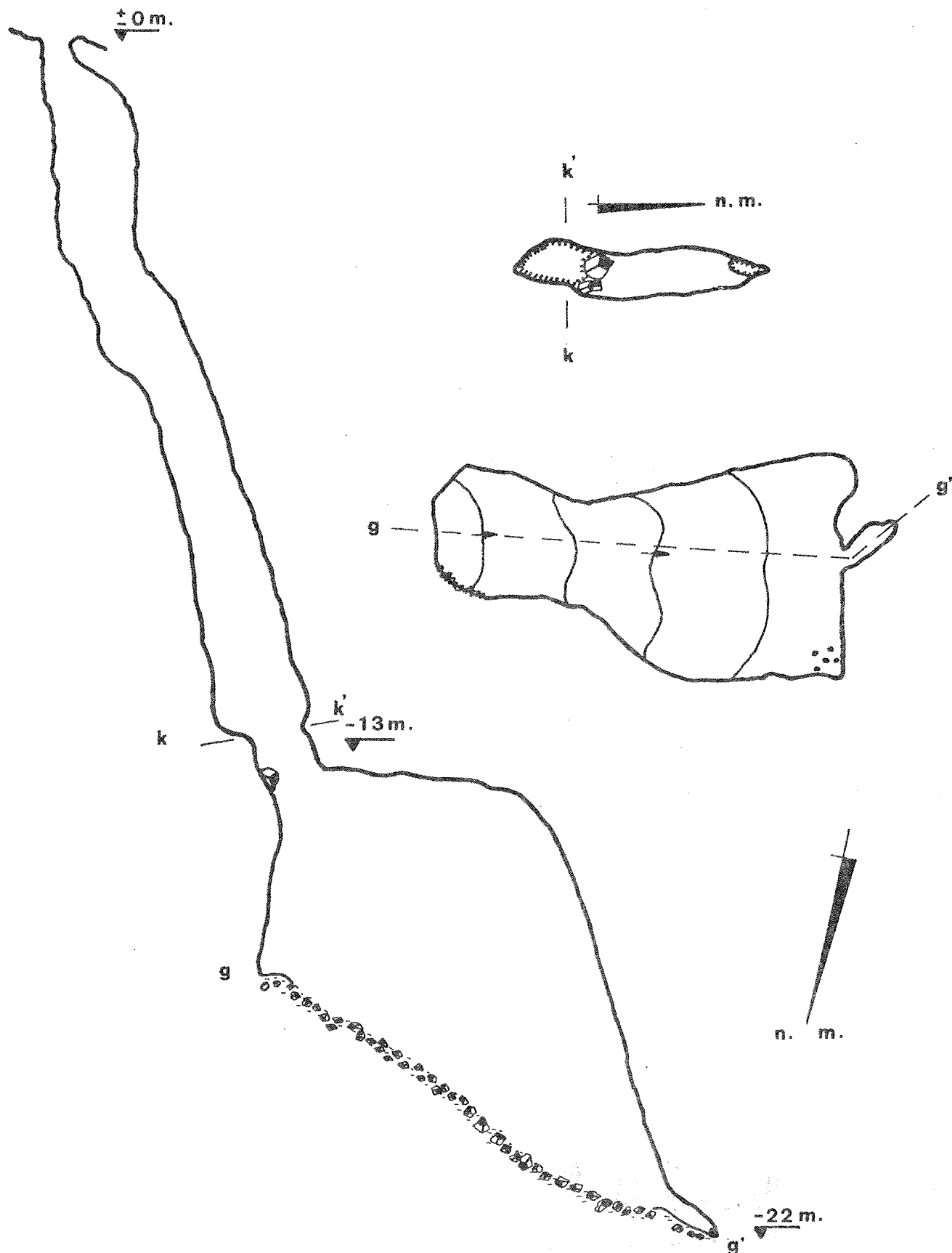
Boca oberta en mig d'un petit torrent que baixa de les vessants N. de la Serra de Sant Joan, cap al Barranc d'Inglada. De 0,5 m. de ϕ . Pou estructurat sobre diaclasa N-S. inclinada 70° a l'W. de 3,5 x 0,75 m. de secció, que baixa fins a -13 m. Ací hi ha un replà i dues boques: un forat impenetrable al N. i un forat de 1 x 0'6 m. que dona al sostre d'una sala; un ressalt de 4 m. porta al cim d'un con d'enderrocs de la saleta de 8 x 4 m. d'altura màxima. El pis baixa en pendent de 32° desde -17 m. fins a -21'5 m. cobert de detritus clàs-

Escala 1:100

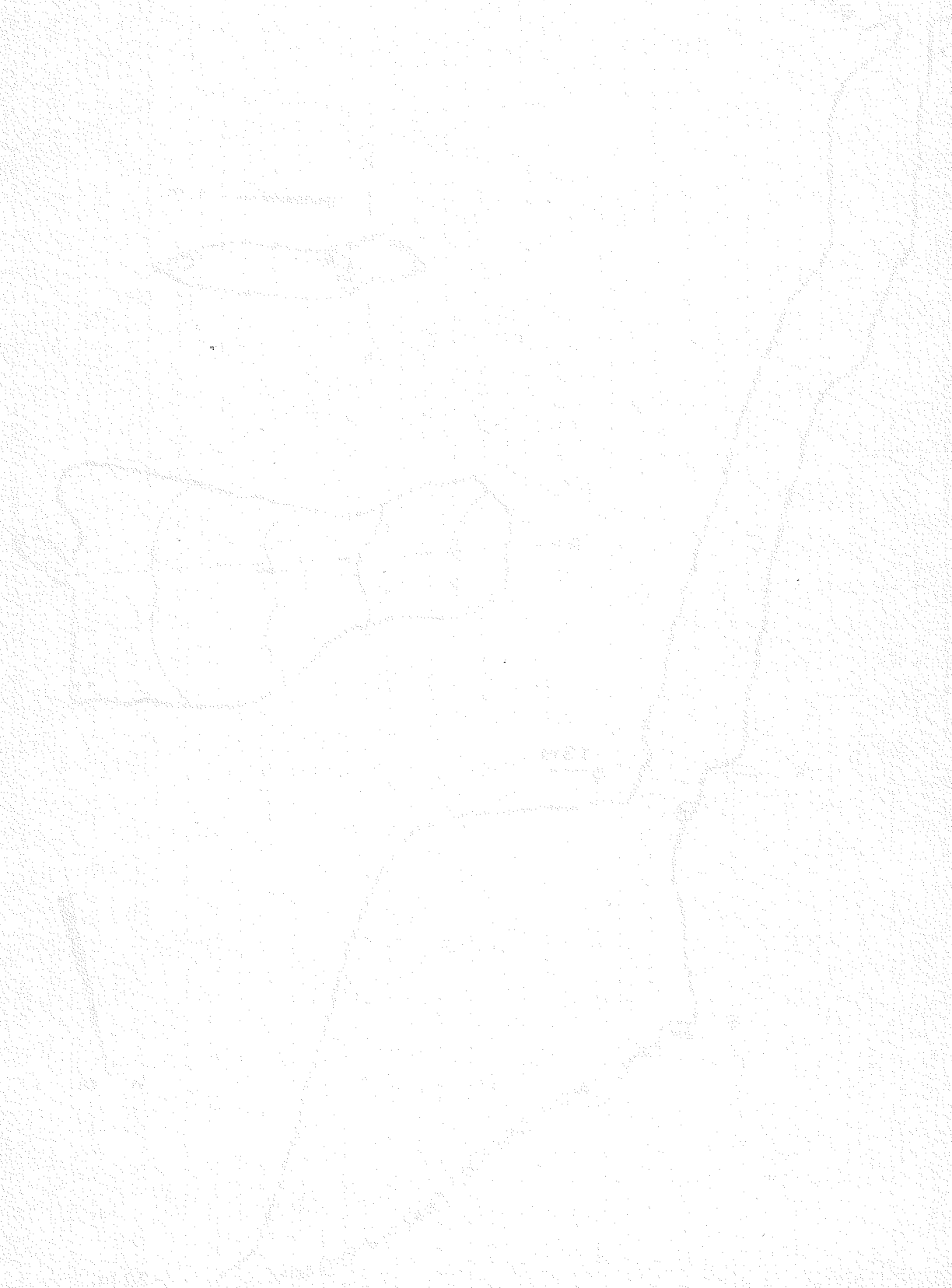
BÒFIA DE LA MATELLA
DE LES PLANES

Cabó - (Organyà)
Top: O. Escolà 29-XI-64

Dib: A. Montserrat

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.
JAN 10 1967

tics de mida petita.

A -21 m. s'inicia una resta de galeria colmatada pel con d'enderrocs, que assoleix els -22 m., la màxima profunditat de la cavitat. A la base del pou, allí on toca l'escala, hi ha un minúscul dipòsit d'aigua sobre sediments fins, als voltants del qual es va trobar tota la fauna de la cavitat.

La morfologia de la cavitat és d'erosió típica, les parets del pou estan finament polimentades per l'acció de l'aigua, fet afavorit per la composició de la roca, margosa i bastant tendra. La saleta és d'origen clàstic i presenta petits recobriments de concreció parietal, i al fons, en l'extrem S unes petites excèntriques al sostre. A l'extrem NW hi ha unes quantes estalagmites formades per cristalls de color marró clar, que ericen tota la superfície.

ESPELEOGÈNESI

Engolidor actiu només en temps de funcionament del torrent epigeu. Aquest ha quedat tallat per la boca de la cavitat i totalment mort des d'aquesta: a partir de l'avenc cap avall el tàlveg del torrent (que amunt es presenta format per pedres anguloses arrossegades per l'aigua) ha quedat cobert de mates i herbes.

L'origen de la cavitat es deu a un primitiu fus estructurat sobre diaclasa principal N-S. alimentat parcialment pels plans d'estratificació, pels que presenta apports hídrics actuals localitzats en punts determinats: el dissabte a mig dia havia començat a ploure; el diumenge al matí (temps de l'exploració) l'aigua havia començat a sortir per les fissures i s'escolava lentament per les parets polimentades però encara no havia arribat al fons.

DADES CLIMÀTIQUES

29-XI-64	Temp. exterior a les 9 h.	2°C.
	Temp. a -15 m.	9°C.

BIOSPELEOLOGIA

Al petit gour al fons del pou:

1 Geotrechus ubachi Esp. Nova localitat, especialment interes sant perquè només es coneixia aquest notable coleòpter (la primera cita del gènere a la vessant S dels Pirineus) de l'Avenc del Xato, a Llinars d'Oliana, a l'altra banda del Segre. La cita amplia l'àrea de l'espècie i té l'interès de situar-la dins dels dominis de colonització d'un Batyscinae (Speophilus fonti Jeann.) diferent del de l'Avenc del Xato i el Solsonès (Speonomus mengeli - mercedesi). Diversos exemplars de Speophilus fonti Jeann. Nova localitat.

BÒFIA DEL TOSSAL DEL MORROSITUACIÓ

Al SW. del Tossal del Morro, en el marge esquerre del torrent que baixa des del collet al N. del Tossal, cap a Cabó, a uns 12 m. per sobre del nivell del tàlveg. Coneguda de la gent de Cabó.

Mapa I.G.C. 253 ; Organyà.

GEOLOGIA

S'obre en les calcàries grises de l'Aptià superior (cretaci inferior).

DESCRIPCIÓ

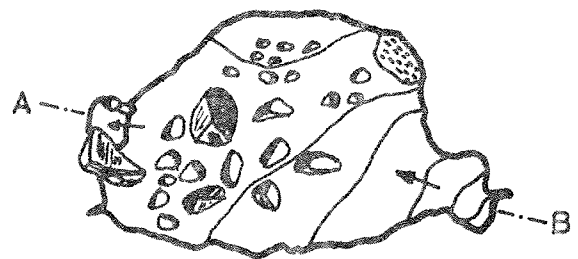
Boca de 2'5 m. de ϕ tapada per arbusts (Amelanchier ovalis) quasi per complet. Pou únic fins a -50 m. , tor tuós fins a -6 m, on s'eixampla i queda totalment cilíndric (3 m. ϕ) impressionant per la regularitat.

A -30 m. hi ha un sostre que eixampla el pou cap al N. i el conjuga amb un fus lateral estructurat sobre una diaclasa E-W. El pou passa a tenir 6 x 10 m. de secció.

Planta a -50 m. ocupada per blocs i troncs, amb

DIBUIXAT: J.M.VICTORIA

DIBUIXAT: J.M.VICTORIA

ERE 29-XI-64

ORRMONTERE

CHAVUTER

1874

NOVEMBER 1874

petits bassalets d'aigua i falses perles de caverna (pedres recobertes de concreció).

Petit pouet final, a l'extrem W. de la planta, que va ser precis desobstruir, de 3 m. de profunditat, de parets corrosionades.

Pou principal estructurat sobre dues diaclases N-S i E-W. Parets polides per l'aigua, procés facilitat per la roca: calcària bastant margosa. Goteig important.

ESPELEOGÈNESI

Dos fusos. El principal, molt típic, arriba a la superfície i l'altre queda tancat. Pouet de corrosió local. Goteig que segueix polint les parets dels pous i ocasiona un procés clàstic parietal de superfície.

BIOESPELEOLOGIA

Planta a -50 m., sota pedres; molt humit, amb argila, restes de troncs i fulles.

Speophilus fontis Jeann. Nova localitat.

Triconíscids encara no estudiats (car a la península ibèrica sembla que no hi ha ningú que vulgui estudiar els isòpods!).

APÈNDIX

Fruit d'aquesta primera anada a la zona (amb un col·lega de l'interès d'en Subils) la nostra prospecció oral ens fa anotar una sèrie de cavitats. Ara ho miro i n'hi ha 11, de cavitats, cap a Senyús, Cabó i Serra de Prada, àdhuc una cavitat a Sellent "on hi van llençar un anell o una pastora i l'anell va sortir a no sé quina font...".

Però tornar a qualsevol lloc a fer forats, hom ja ha comprovat que és molt difícil; per exemple:

1 - En les dues anades a Cabó; hi vàrem anar un total de 8 "espeleòlegs" i només en conec un que encara "faci espeleologia".

2 - Els nous espeleòlegs sembla que encara no han descobert que a Cabó hi ha forats.

3 - En Subils no disposava de cotxe.

Però no cal lamentar-se tant, car dintre de tot els dies 30-IV i 1,2-V-71, hom va poder llogar un 850 i anar 4 bestioles (Ubach, Cantons, Nubiola i l'amanuense car el cinquè, encarregat de fer sortir el viatge més barat i més estret va fallar) fins a Cabó i explorar --per fi, car ja feia prop de 8 anys... --la Bòfia de les Olives --cap a la zona del Tossal del Morro-- i la Bòfia dels Coms i el Forat del Nadal, a la Serra de Prada. Vam tornar a Cabó a preguntar i vam tornar a trobar el mateix informador nostre de 1964, i aleshores sí que vaig apuntar com es deia: senyor Graells.

Ara quedarà, per a més endavant, publicar els resultats de la Serra de Prada. La Bòfia de les Olives ja en devia perdre un tros un pobre d'esperit dels que es podria dir que "feien espeleologia"...

I això és tot el que es pot extreure de les notes de la carpeta de fitxes de cavitat on hi diu "Boumort" (la dada del pobre d'esperit no hi era, que això és al cervell o al subconscient...) al final hi veig:

"Mossèn Cinto cita a "Viatge pel Pirineu" la Cova de l'Ormini".

Barcelona i Alacant, 1968

LA COVA DE PORREDONS

Antoni Amenós i Antoni Inglés

La primera notícia que vam tenir d'aquesta cavitat va ser mitjançant un dels membres del nostre grup, que ja l'havia visitada parcialment tres anys enrera. Les indicacions i explicacions que la gent de l'indret li havien donat, ens va fer pensar que ens trobaríem amb una cavitat de dimensions molt grans. Així, doncs, aprofitant les vacances de Setmana Santa ens traslladàrem al poble de Baen (a uns onze Kms. de Gerri de la Sal), on prenguérem contacte amb el guarda forestal i el seu fill que, en tot moment, ens van donar la seva ajuda, facilitant les nostres operacions de prospecció.

La cova, molt coneguda per els habitants del poble, va ser ja visitada farà uns 6 ó 7 anys, per membres de la S.I.E.

La manca de publicacions estudiant aquesta zona, va ser el motiu que ens va animar a conèixer la regió, en pensar que ens trobàvem amb un massís inexplorat, cosa que, com vam veure més tard, no era del tot certa.

LOCALITZACIÓ :

La boca de la cova s'obre en el cingle que hi ha a

la part alta de la vessant Nord del barranc d'Enseu, a uns 800 mts. de distància i a uns 200 mts. per sobre del poble de Baen, situat a 1.060 mts. s.n.m. Sortint del poble en direcció al riu, es troba un camí que deixa a uns 40 mts. per sota de la boca. Es aconsellable, per a arribar-hi consultar a la gent del poble perquè la boca és de difícil localització.

COORDENADES :

X = 42° 47' 27"

Y = 42° 19' 53"

Z = 1.270 mts.

ESPELEOMETRIA :

La cova té 105 mts. de recorregut, i presenta un desnivell de -17 mts. respecte de la boca superior.

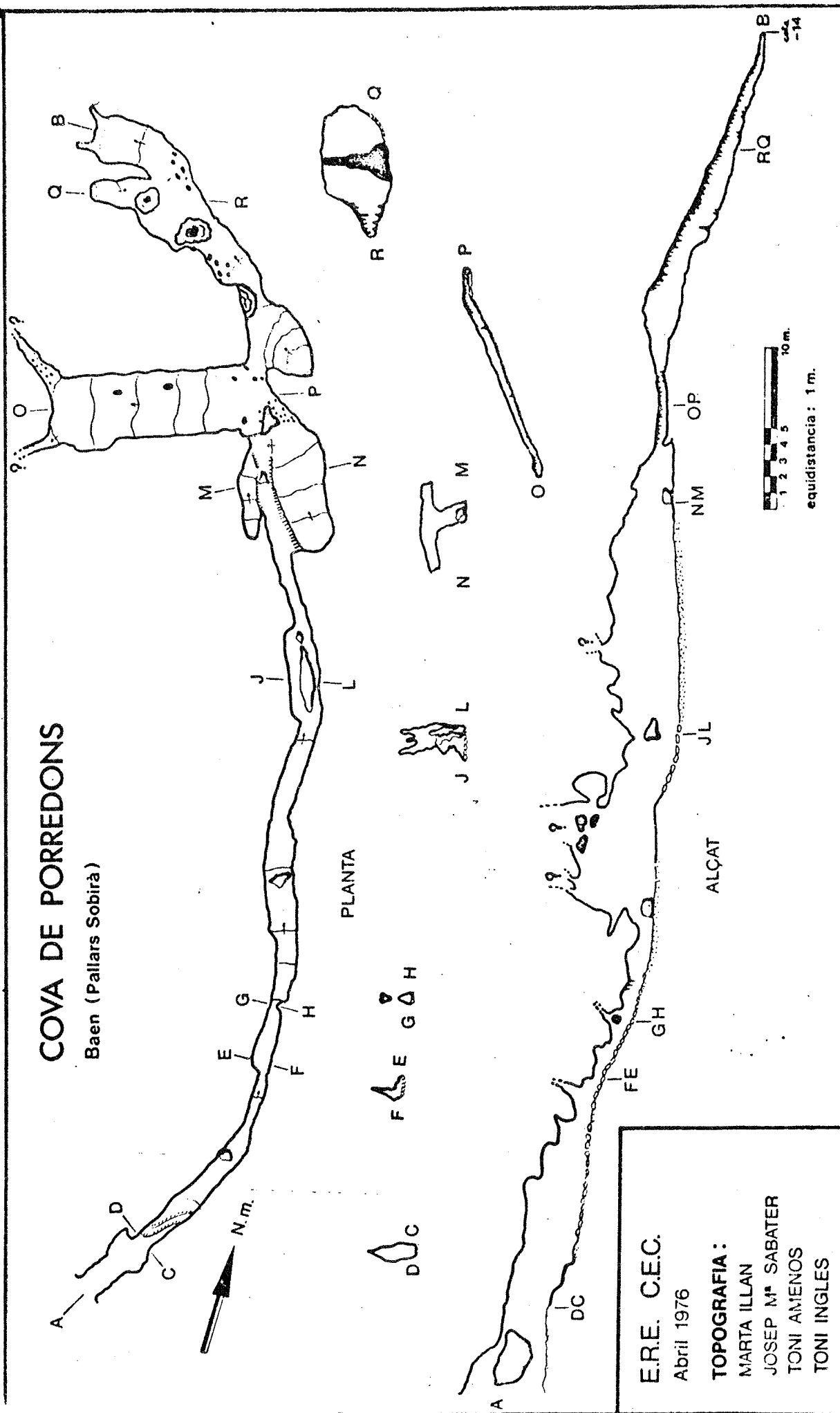
DESCRIPCIÓ :

L'entrada (5 x 1'5 mts.) que es troba oberta al mig del cingle, presenta dues boques de las quals només és accessible l'inferior. La galeria en el seu inici és de dimensions mitjanes i ja es presenta descendent, inclinació que predomina en tota la cavitat. Als 18 mts. minva les dimensions, obligant a passar-hi asseguts. La secció de la galeria mostra aquí clarament el pas de l'aigua.

Uns 15 mts. després, la galeria guanya en alçada si bé no en amplada; 10 mts. més endavant trobem dos grans blocs despresos del sostre, passats els quals, s'arriba a una sala formada per la galeria principal i dues desviacions ascendents. Després, la cova continua per un laminador, en el qual la galeria es bifurca. A l'esquerra trobem una desviació descendent que forma angle recta amb la galeria principal que hem seguit fins ara. Al final d'aquesta galeria, que és ampla i molt baixa, es troba l'únic lloc, on la cova té possibilitats de continuar:

COVA DE PORREDONS

Baen (Pallars Sobirà)

dues gateres estretes, totalment obturades per formacions i per les quals surt un fort corrent d'aire. L'altra galeria que trobem a la bifurcació, continua en el mateix sentit de la galeria principal, donant pas a una sala on la direcció de la cova varia apreciablement. Es baixa una rampa que és completament llisa, arribant a continuació a la part final de la cavitat. A l'esquerra es troba una petita sala, on hi ha la formació més gran de tota la cova, una columna de més de 3 mts. d'altura; a la dreta es baixa per una altra rampa fins al fons de la cavitat.

La Cova de Porredons podem dir que, de moment és la cavitat més important de tota la zona de Baen. La cavitat, que està formada en conglomerats, presenta una estructura ben definida en dues parts:

- A - La primera compresa entre la boca i el laminador, ha estat excavada aprofitant una diaclasa que ha estat engrandida, principalment, per l'acció corrosiva de l'aigua.
- B - La segona part de la cavitat (la més profunda), comença en el laminador. A partir d'aquí la galeria segueix una juntura d'estrats on es pot apreciar clarament com el corrent d'aigua ha aprofitat un plegament, donant a la cova la forma que té.

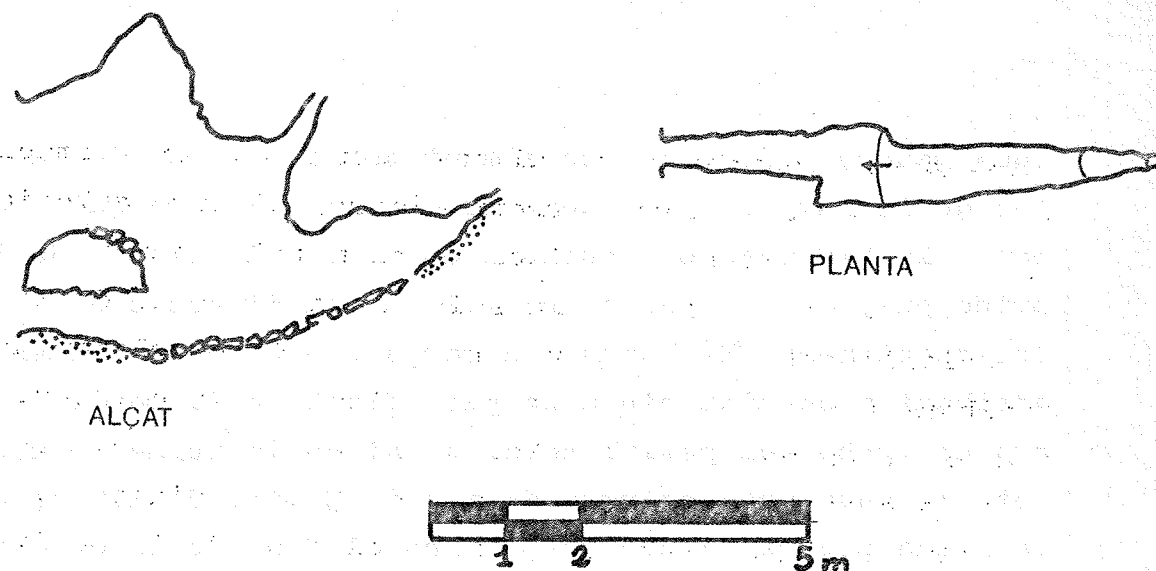
En tota la cavitat es pot apreciar un procés reestructiu molt important, sobretot a la part final on la litogènesi ha fet veritables maravelles.

BIOESPELEOLOGIA :

La fauna recollida no és gaire important, sobretot perquè no era l'objectiu bàsic de la sortida, solament podem dir que es van recollir aràcnids, coleòpters, dípters i miriàpods, que encara no han estat classificats. També els quiròpters són presents entre la fauna de la cova. Esperàvem poder trobar, en-

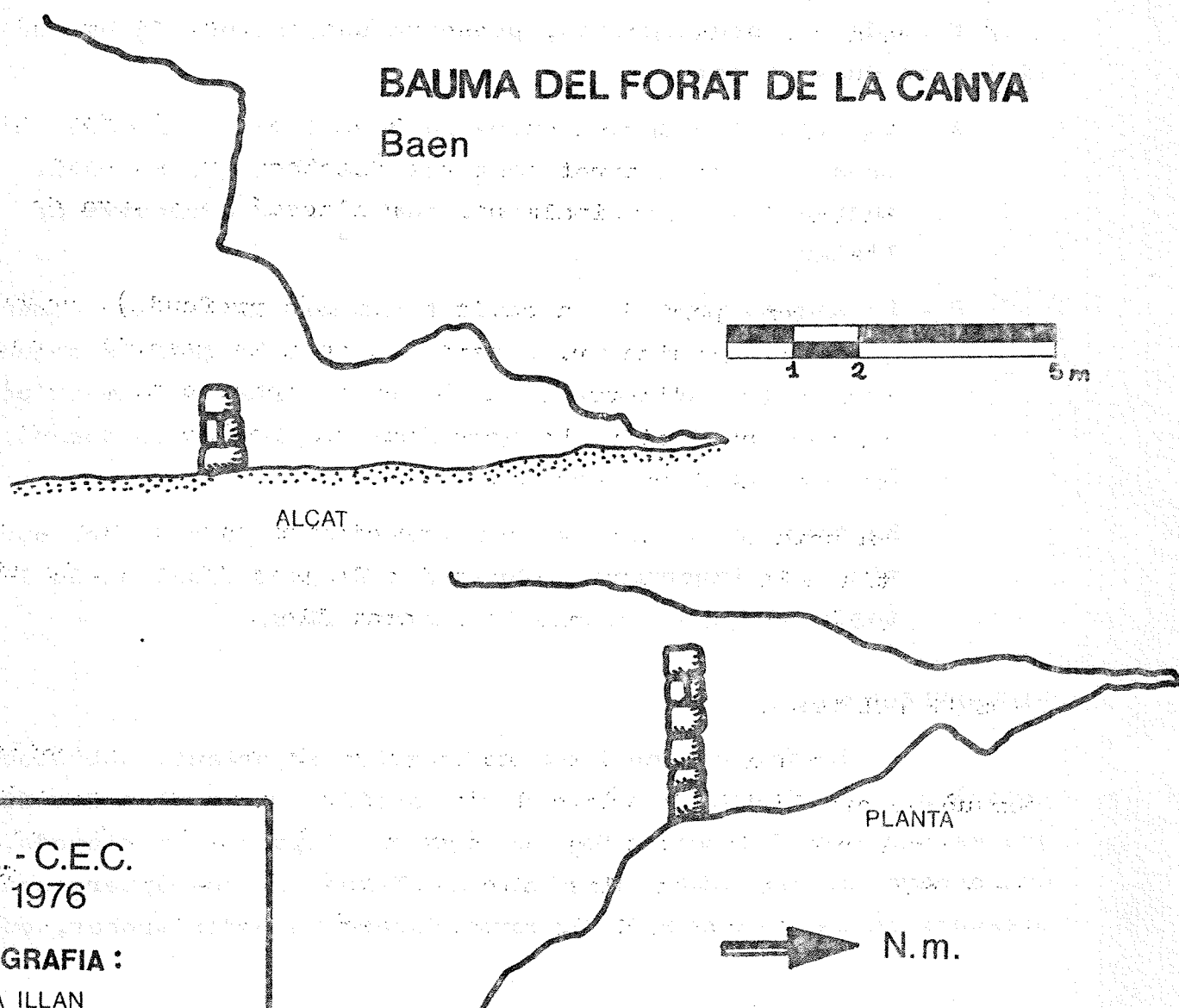
FORAT DEL RAT PENAT

Baen

BAUMA DEL FORAT DE LA CANYA

Baen

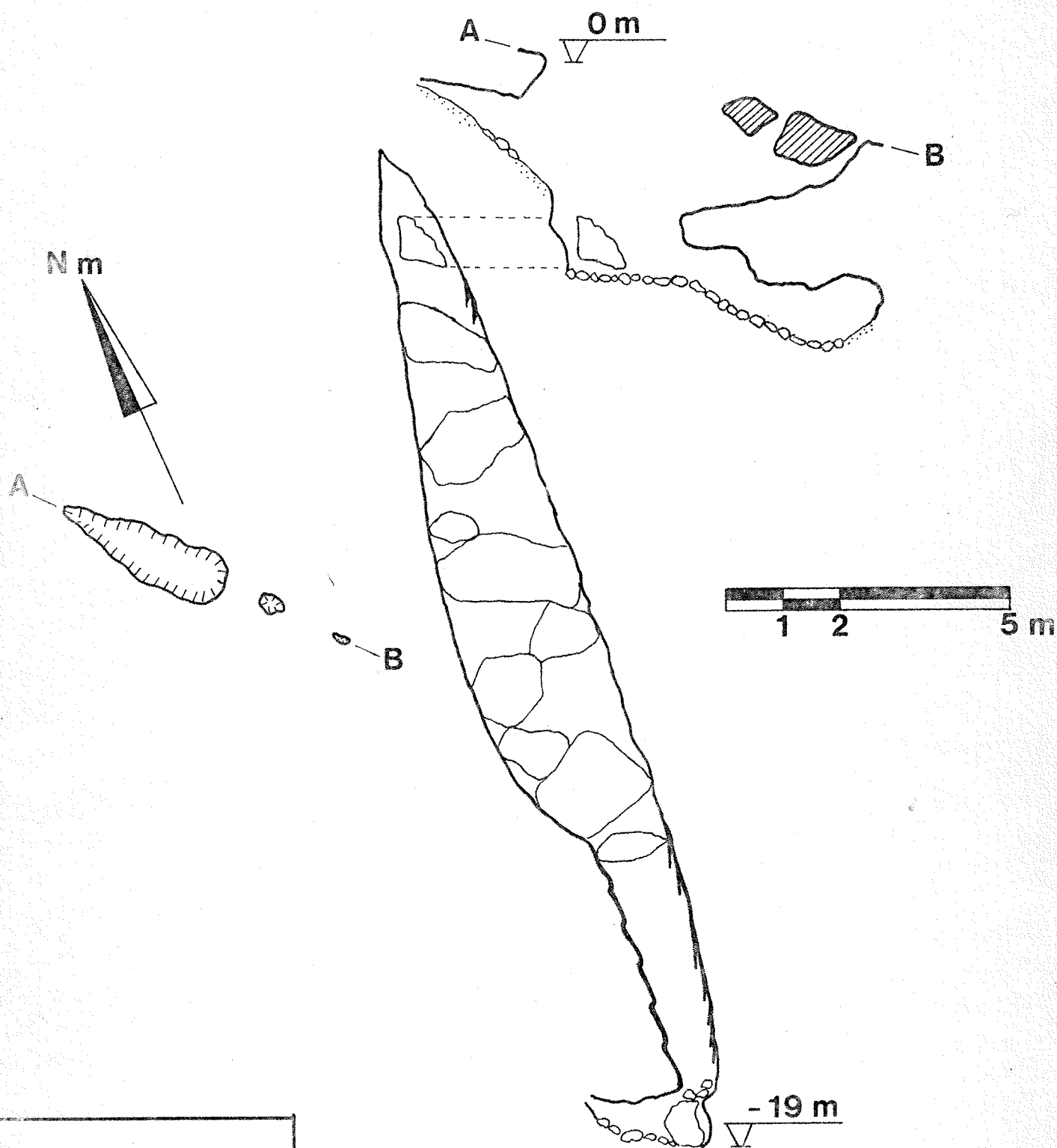
E.R.E. - C.E.C.
Abril 1976

TOPOGRAFIA :

MARTA ILLAN
JOSEP MARIA SABATER
TONI AMENOS
TONI INGLES

AVENC DELS RIBES

Baen

E.R.E.-C.E.C.
abril 1976

TOPOGRAFIA:
TONI AMENOS
MARTA ILLAN
TONI INGLES
JOSEP Me SABATER

cara que no ho vam assolir, algun exemplar del coleòpter Speonomus antemi Escolà, que es va trobar per primera vegada en aquesta cova.

Fora de la cova de Porredons, a la zona de Baen no hi ha gaire cosa més. A part d'unes petites baumes sense importància, podem anomenar aquestes tres cavitats.

FORAT DEL RAT PENAT

Aquest forat el vàrem veure quan pujàvem per la pista que porta a Baen. Es troba pujant a mà esquerra.

Es tracta de una esquerda d'origen tectònic, eixamplada posteriorment per l'acció de l'aigua. Es de dimensions reduïdes (té 6 mts. de fons, per 1 mts. d'ample, i arriba a tenir un màxim d'alçada de 5'5 mts.) i no té importància.

BAUMA DEL FORAT DE LA CANYA

Uns 30 mts. per sobre de la cova de Porredons, passa un camí; seguint-lo en direcció al poble, i a mà esquerra, trobem aquesta bauma. Té 11 mts. de fons, i la seva entrada fa 7 mts. d'alt per 6 d'ample. Dins de la bauma hi ha una paret de rocs, que antigament deuria servir per tancar bestiar.

AVENC DELS RIBES

Després de passar la bauma i sempre en direcció al poble, el camí comença a baixar fent essés; a mitja baixada i en el mig d'una d'aquestes corbes que fa el camí, s'obre la boca del avenc.

Malgrat tenir 19 m. de profunditat, no fa falta cap mena de material.

L'entrada té tres boques, dues de les quals són totalment impenetrables. Baixem els quatre metres que té el primer pou i trobem l'inici de dues gateres, l'una sense importància perquè només fa quatre metres, i l'altre que condueix al

segon pou. Aquest pou és tot ell un caos de blocs, els quals s'han d'esquivar per tal de poder arribar al fons, on hi ha una colada i diverses formacions. El segon pou s'ha format a partir d'una diaclasa eixamplada per l'aigua, al contrari del primer que sembla més aviat d'origen tectònic.

En aquest avenc, igual que en forat del Rat-Penat, varem veure diferents exemplars de quiròpters.

Per acabar, podem dir que la cova dels Porredons, junt amb el "Forat del Rat-Penat", la Bauma del "Forat de la Canya", l'avenc dels Ribes i unes petites baumes, formen el conjunt de fenòmens kàrstics que, per ara, es coneixen a la zona del poble de Baen.

Esperem que properes sortides a aquesta zona siguin encara més profitoses que les fins ara realitzades.

La Cova de la Font del Molí i les seves relacions hidrogeològiques

J. Garriga

A. Martinez

M. Romero

INTRODUCCIÓ

En construir-se un campament militar a Tàrragona, el problema de subministre d'aigua va ser solucionat mitjançant una captació a la surgència de la Cova de la Font del Molí. En els darrers anys aquest campament ha estat convertit en "Academia General Básica de Sub-oficiales" i motiu de diverses ampliacions encara en curs. Aquests augments de capacitat, implícitament portaven a un superior consum d'aigua que la de la Cova de la Font del Molí donava, malgrat la instal·lació d'una bomba de força capacitat per extreure aigua de major fondària, i semblava no poder proporcionar-ne així que durant unes poques setmanes no plovia.

Aquest motiu portà als responsables a cercar una solució, a entrar en contacte amb un grup espeleològic -en aquest cas l'ERE- per tal de que els fos lliurat un informe sobre la capacitat i possibles millores a efectuar, per la obtenció d'un racional i total aprofitament d'aquesta surgència. Interessats des de nosaltres, sol·licitarem la col·laboració.

laboració del company J. Garriga, bon coneixedor de la zona, i de J. Freixes, ambdós del Speleo-Club, de Sabadell i amb experiència d'activitats subaquàtiques en coves.

Aquesta nota recull la part espeleològica, sense incloure-hi les conclusions ni els aspectes concrets del problema plantejat, els quals han estat recollits en l'informe redactat i del qual hi ha còpia a la biblioteca del C.E.C.

Volem agrair al "Servicio de Construcciones Militares", el qual ha subvencionat les despeses, i als oficials que han estat amb relació amb nosaltres, les atencions que han tingut en tot moment i les facilitats i mitjants posats a la nostra disposició.

Situació geogràfica i geològica

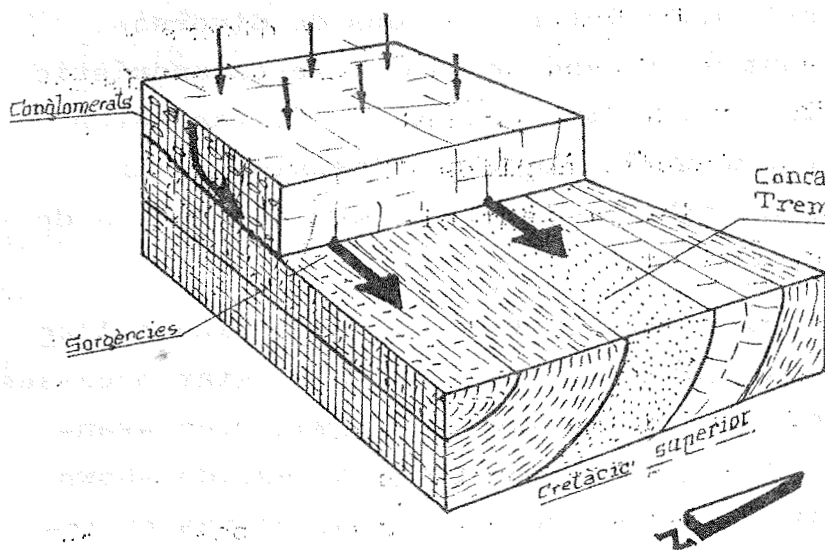
La Serra de Lleràs, orientada de NE. a SW., constitueix el límit entre les comarques del Pallars Jussà i de la Ribagorça. Està composta per conglomerats post-pirineus que donen una morfologia característica -formes arrodonides i cingles d'erosió diferencial- deguts aquests darrers a l'alternància de nivells amb litologia més o menys degradable a l'erosió.

La cota màxima és el Puig de Lleràs (1688 m.). Al NE. el massís s'estén pels relleus de Set Comelles (Camporan, 1701 m.), i cap l'est per la Serra de Sant Salvador, separades ambdues per la Vall de Serradell. El sector meridional el constitueixen la Serra de Salàs i a l'est d'aquesta, la Serra de Gulp (1424 m.), lloc on es localitzen els fenòmens objecte de la present nota.

Tota aquesta formació conglomeràtica, la qual ja hem dit que és d'edat post-pirinenca, reposa de manera discordant sobre materials del Cretaci superior, que són els que componen el Sinclinal de Trep. La Serra de Gulp es troba en el flanc nord del susdit sinclinal i els conglomerats estan

suaument inclinats cap el nord. Realment es pot parlar d'una sedimentació molàsica que fosilitza un relleu pre-existent desenvolupat a la fase pre-ludiense de l'orogènesi pirinenca.

A la vessant occidental, els conglomerats apareixen als voltants de la cota 1200, mentre a la vessant oriental segueixen una corba de nivell entre els 900 i 1000 m. Aquest fet sembla condicionar l'establiment de les principals vies de drenatge vers la Conca de Tremp on el nivell impermeable de base es troba gairebé 300 m. per sota del de la vall del Ribagorça. Efectivament s'hi coneixen d'antic, diverses i potents surgències com són la Font de Ribert, la de Serradell, la del Molí de Grup, etc. encara que recents troballes -X. Tomas, M. Romero- de membres del ERE i del SIE permeten de constatar la presència de surgències d'importància, algunes de fòssils com el Botet de Casa Rei, altres intermitents -Botets de Rejuts i d'Esplugafreda- i algunes no penetrables, de constants a la vessant occidental de la serra.

Els materials cretàcics són impermeables i actuen de nivell de base. Degut al seu bussament S, en aquest sentit hi ha variacions litoestratigràfiques d'importància. Els nivells de base que afecten la zona estudiada són els següents:

Nivell d'Argiles de Salàs. (Campanià-Maestrichtià) Argiles blavoses amb abundants fòsils.

Nivell de Gresos d'Areny. Gresos de gra gros amb ciment calcari, deltaics i fluvials, formant capes més dures que el nivell anterior.

Formen l'escarpat de Santa Engràcia, al N del campament militar. Poc fisurades, a la pràctica poden considerar-se més o menys impermeables.

Garumnià. Està format per una sèrie rogenca, clarament continental.

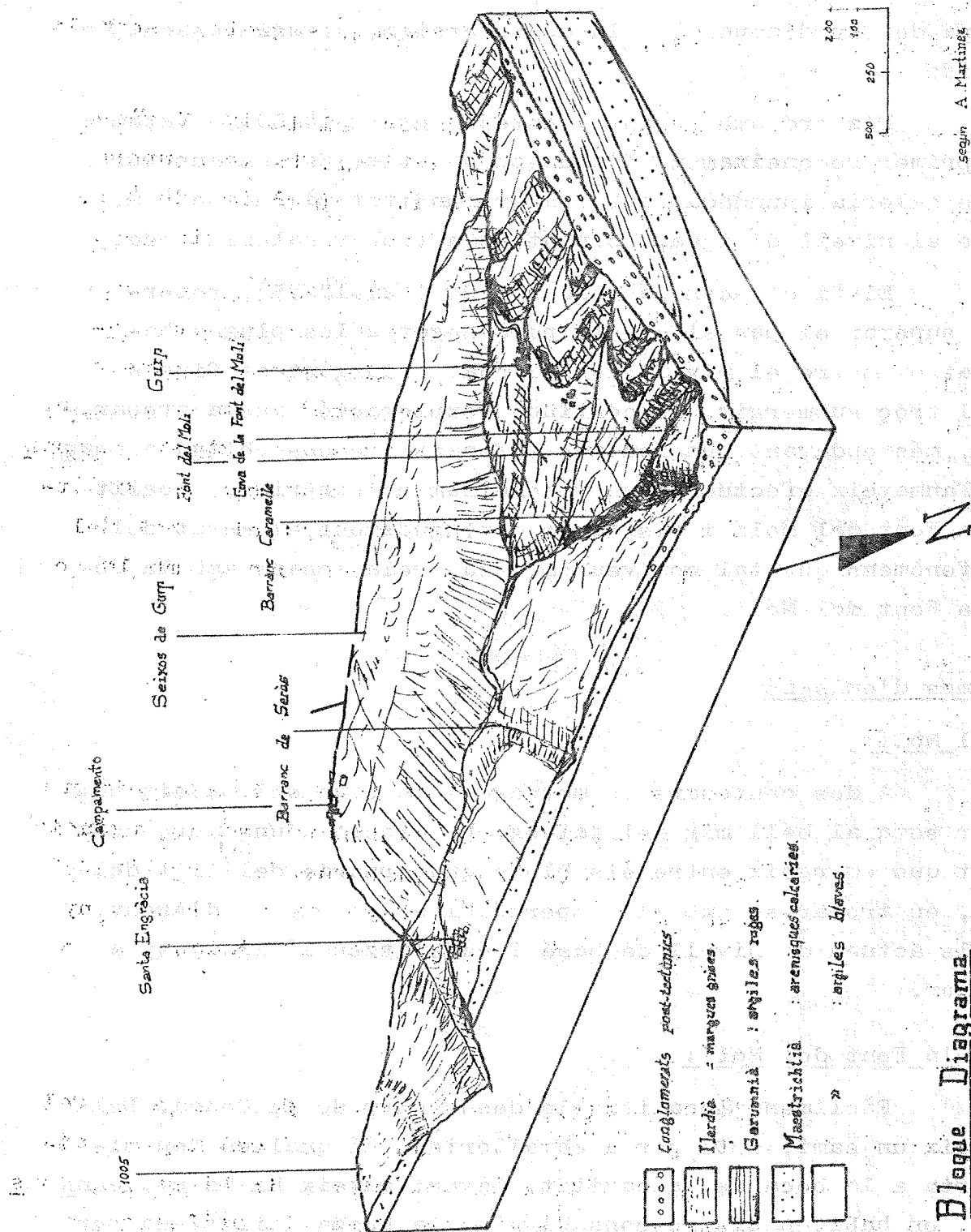
Predominen les argiles i els llims, amb intercalacions lenticulars de gresos calcaris de gra fi.

L'activitat

Aquest sector és molt interessant des de diversos punts de vista, especialment en l'aspecte espeleo-escafandristic degut a l'existència de la Cova de la Font del Molí. Les seves característiques -facilitat d'accés, àmplies dimensions- fan disminuir les dificultats normals, restant els perills típics de l'escafandrisme dins d'una cavitat.

Des de els temps de J. Subils i F. Godoy fins a l'actualitat, les activitats subaquàtiques en coves han estat escasses i en molts casos s'han realitzat de manera fantasmagòrica -sense que ningú s'enterés de res- o s'han muntat una mena de shows espectaculars amb resultats, almenys els coneguts, no pas excessivament brillants.

Ara, deu anys després del mortal accident d'aquells companys, tornem a intentar de resucitar l'esperit de l'ERE i

Bloque Diagrama

la manera de fer d'aquell, la qual, creiem, segueix essent la més vàlida.

D'acord amb aquest plantejament el 14-12-75 vàrem fer un primer reconeixament d'aquesta cavitat. Es van superar 30 m. de galeria inundada, amb una profunditat màxima de 4 m. respecte al nivell d'aigua, tornant-se a trobar galeria seca.

El fi de setmana següent (20 i 21-12-75), retornàrem a superar el pas sifonant, però degut a les pluges havia pujat un metre el nivell de l'aigua, allargant-se fins a 50 m. el troç submergit. Es continuà l'exploració fins a trobar,

150 m. més endavant, un nou pas sifonant que ens obligà a abandonar. Tanmateix efectuarem un reconeixement exterior, localitzàrem la Font del Molí i visitàrem detingudament el Forat del Tosca, fenòmens que tal com veurem estan relacionats amb la Cova de la Font del Molí.

Les formes d'emissió

Font del Molí:

A dos centenars de metres de la Cova del mateix nom i 40 per sota, al bell mig del talweg. Es tracta d'una surgència constant que emergeix entre els blocs quaternaris del llit del torrent, en trobar-se amb els impermeables gresos d'Areny, els quals actuen de nivell de base i canalitzen l'aigua cap a l'exterior.

Cova de la Font del Molí:

Fàcilment localitzable desde Gurp de la Conca. Del poble neix un camí, apte per a cavalleries, el qual en deu minuts porta a la boca de la cavitat. Davant mateix hi ha una construcció, on habiten els responsables de la bomba utilitzada per treure aigua de la cova.

Es tracta d'una surgència càrstica activa enclavada en un nivell de conglomerats amb matriu i ciment molt calcaris, uns deu metres per sobre del contacte amb les argiles

dona accés a una galeria més o menys cilíndrica, la qual va descendint progressivament fins a quedar totalment submergida. A partir d'aquest punt és imprescindible el material d'immersió amb escafranda autònoma per poder proseguir l'exploració.

La galeria sifonant està composta per una sèrie de petites rampes ascendents i descendents, amb sedimentacions molt fins (llims) i estructures de corrent -"ripples cast"-, arribant a existir saletes de 5 m.x 5 m. La direcció general es NW i després NE, fins a trobar una fractura tensional de direcció NW-SE, la qual provoca un canvi total en la morfologia de la cavitat.

El pas de la primera galeria a la zona fracturada, és força delicat degut a la presència de blocs inestables que formen passos estrets, perillosos tant perquè es desmoronen com per la senzillesa amb què l'aigua es torna tèrbola degut als sediments fins, abans esmentats. Un cop sobrepassada la zona clàstica submergida, tornem a la zona aèria (veure croquis topogràfic), perquè ens trobem a un nivell per sobre la boca d'entrada. Aquí, com ja hem dit, la galeria s'estructura sobre una fractura important, adquirint una forma semblant a un paralel·lepíped, restant oberta la part superior.

Remuntant uns deu m. en "ramonage", trobem -ressorgint entre blocs- l'aport hídric. Pujant més amunt es troba una galeria seca, amb evidents mostres de funcionament intermitent. Aquesta galeria, de primer, és lleugerament ascendent. Arribats a la màxima cota torna a baixar, encara que fa un seguit de rampes d'inclinacions alternades, on es formen petits embassaments, fins que un d'aquests, sifona totalment la galeria. El desenvolupament total de la galeria inundada es de 60 m. i és d'uns 125 el del tram descobert a continuació.

Forat del Tosca

La boca d'aquesta cavitat s'obre 14 m. per sobre el

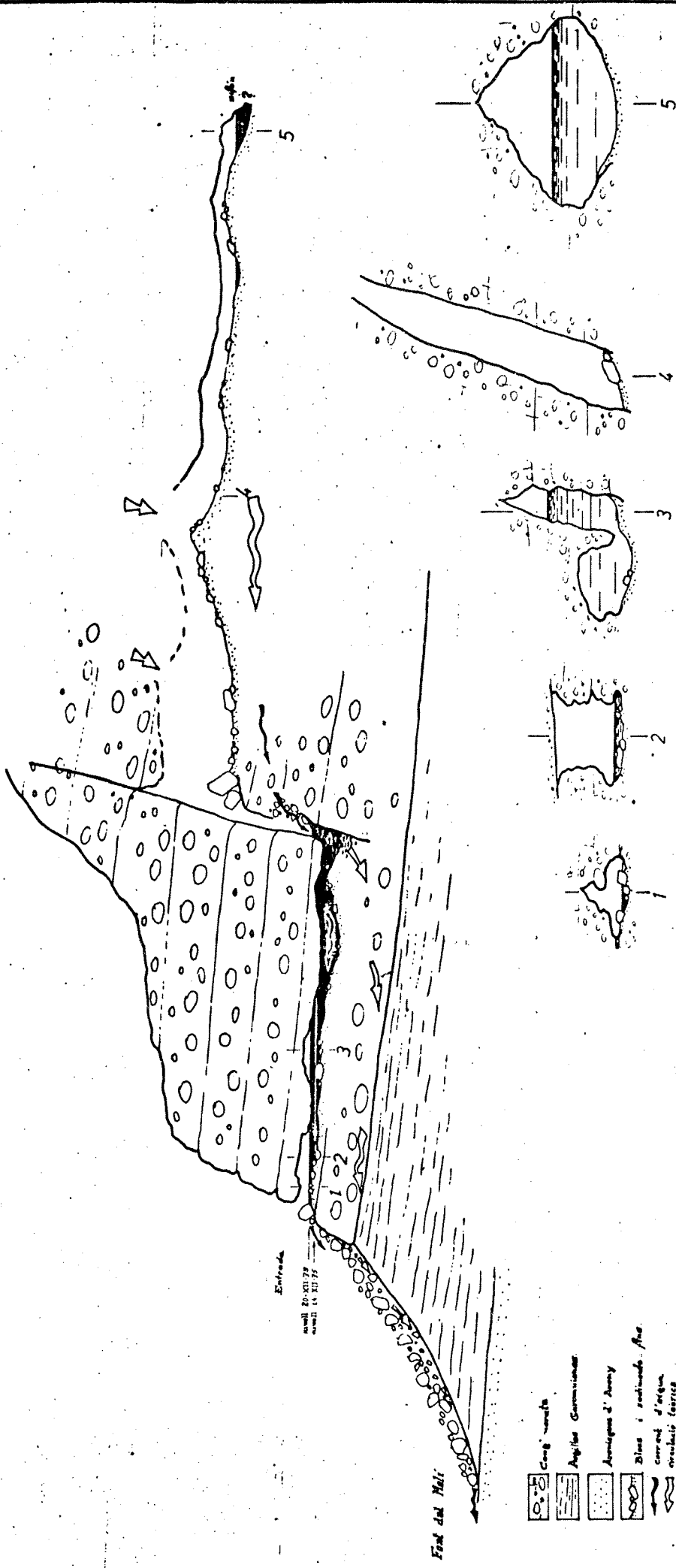
nivell de la Cova de la Font del Molí i uns 50 m. a l'oest. Fàcil de localitzar, car dóna origen a un petit talweg clarament visible. Té un recorregut total de 1416 m. i la seva forma en planta recorda vagament a una Y. Les dimensions de la galeria són normalment reduïdes, sobretot les alçades, obligant a reptar quasi constantment. No incloïm topografia car ja ha estat publicada anteriorment acompanyada d'una documentada descripció per Victoria, Iñigo, Rovira, 1974. A ells remetim al lector interessat.

Es tracta del talweg d'un antic curs subterrani, generat en règim inundat, i pel qual circulaven les aigües que actualment surten a l'exterior per la Font del Molí i per la cova del mateix nom. A l'època del desglaç, o per pluges particularment intenses, aquestes dues surgències són incapaces d'evacuar els cabals que s'acumulen a les parts profundes del sistema. Aquest fet provoca una ascensió del nivell piezomètric fins arribar a la cota del Forat del Tosca. En aquest moment torna a entrar en funcionament, expulsant a l'exterior importants quantitats d'aigua fins que, als pocs dies, reneix l'equilibri.

Podriem dir que actua com a vàlvula de seguretat del sistema. De totes maneres i degut a la configuració de la cavitat queden, després de les crescudes, zones inundades i fins i tot sifonants durant períodes bastant llargs.

Cabals i funcionament

Encara que som perfectament conscients de què qualsevol medicció de cabals en surgències càrstiques no té massa sentit per si sol, enfront de la impossibilitat d'aconseguir dades estadísticament vàlides, donem notícia de les diverses quantitats d'aigua evaluades. De la Cova de la Font del Molí s'extreuen diariamet uns 300 m³ pel consum del campament militar. Aquesta quantitat és excessiva per la capacitat de recuperació

Cova de la Font del Moli

Gurb (Lleida)
 Cregua Topografia segons A. Molins
 Decembre 1908

de la cavitat: n'hi ha suficient amb dues o tres setmanes sense ploure perquè el suministre esdevingui irregular, i fins i tot es vegi greument compromès. Aquest problema s'agreuga degut a l'escassa capacitat dels dipòsits reguladors -uns 500 m³- i per l'excés de pressió, motiu de pèrdues importants, a l'instal·lació interior del campament. Malgrat això, per la Cova, en èpoques de crescudes, possiblement arribin a sortit de 2000 a 3000 m³ diaris, als que caldria afegir els que puguin sortir pel Forat del Tosca i per la Font del Molí. El cabal d'aquesta darre-ra, en data 21-12-75, podia evaluar-se en 10 a 12000 litres/hora (240-288 m³/dia). Al mateix dia i hora, per la Cova sortien de 18 a 20000 litres/hora (430-480 m³/dia).

El funcionament d'aquests tres fenòmens podríem dir que es gairebé clàssic dintre del carst. La Cova de la Font del Molí correspon a un nivell actual. El fet d'estar pràcticament a la base dels conglomerats, a pocs metres dels impermeables materials del Garumnià, la converteix en el col·lector lògic d'aquest sector del massís. Malgrat això un accident tectònic -possiblement una falla localitzada exteriorment sobre la cavitat- permet que una part de l'aigua atravesi els conglomerats i els abandoni en el contacte, circulant per sota els al·luvions quaternaris fins ressorgir per la Font del Molí. Aquesta interpretació ens fa considerar molt interessant qualsevol aprofitament de la Font, perquè en estar a menor cota i tractar-se de pèrdues del tram final de la Cova, en cas d'equilibrar-se les aportacions internes amb el volum que brolla per la Font, aquesta podria seguir rajant mentre l'aigua de la Cova quedés estabilitzada.

El Forat del Tosca és el més antic dels tres fenòmens i ja hem parlat de la seva funció de trop-plein regulador en cas d'avingudes importants.

Bibliografía consultada

I.G.M.E. Mapa geológico de España. 1:50.000

Hoja 252. Tremp. Memoria explicativa.

Rosell, J. (1967). Estudio geológico del sector de prepirineo comprendido entre los ríos Segre y Noguera-Ribagorzana. Pirineos 75-78: 9-214

Seguret, M. (1973). Etude tectonique des nappes et sereis décollés de la partie centrale du versant sud des Pyrénées. Montpellier

Garriga, J., Martinez, A., Romero, M. (1976). Las surgencias orientales de la sierra Gulp. Inédito: 23 pag.

Victoria, J.M., Iñigo, G. Rovira, J. (1974). Karstificación en los conglomerados del margen derecho de la Conca de Tremp. Espeleosie (16): 71-120 Barcelona.

RESSENYA ESPELEOLOGICA DEL MAL GRAU

Per Joan Ramírez i Palau

El sector del Mal Grau està situat al SW del Pic del Farell, al NE de Castellar del Vallès i al NW de Sentmenat, terme municipal de Sentmenat, comarca del Vallès occidental.

Aquesta zona és una vall excavada pel torrent dels Escudellons i la podem dividir, a efectes d'estudi, en dues parts: la primera s'estendria des de la confluència del torrent dels Escudellons amb el torrent que prové del Turó dels Tres Pins, fins el salt de Guanta; la segona s'estendria des d'aquest salt fins a la font del Bou. És en aquesta segona part on són situades totes les cavitats de la present ressenya.

La forma més ràpida d'aproximació és la següent: se segueix la carretera que va de Sentmenat a Castellar del Vallès fins al desviament que mena a la urbanització "Bosque de Guanta". Es continua per aquesta pista fins poc abans d'arribar a la urbanització on trobem una tartera que condueix al rierol.

Aquest sector és format, des del punt de vista geològic, per les restes d'un gran plec tombat en direcció NE, que ha afectat tota aquesta zona superposant els materials paleozòics damunt dels de l'Eocèn, és a dir, és dins la zona d'influència de la gran falla del Vallès Penedès i afectat per l'encavalcament.

COVA DEL MAL GRAU 1

S'obre sota mateix del salt de Guanta.

La boca, de forma irregular, està en part excavada en travertí. Les seves dimensions màximes són: 3'1 m. d'ample per 2'8 m. d'alt. El pis està totalment recobert d'aigua, que a l'entrada assoleix una fondària de 0'5 m.

Després de franquejar l'entrada, ens trobem en una galeria on disminueixen paulatinament l'alçada del sostre i la profunditat de l'aigua. Aquesta galeria s'eixampla a la part final fins a 4 m. En aquest punt les formes són suaus i arrodonides, tant a parets com al sostre. El sòl -cobert d'argiles i palets de riera- és totalment submergit sota l'aigua a una profunditat variable.

COVA DEL MAL GRAU 2

Es una simple escletxa que s'obre al marge est del torrent, a uns 10 metres pel damunt dels tolls d'aigua formats sota el salt de Guanta.

Es fàcilment visible a causa de llur situació.

COVA DEL MAL GRAU 3

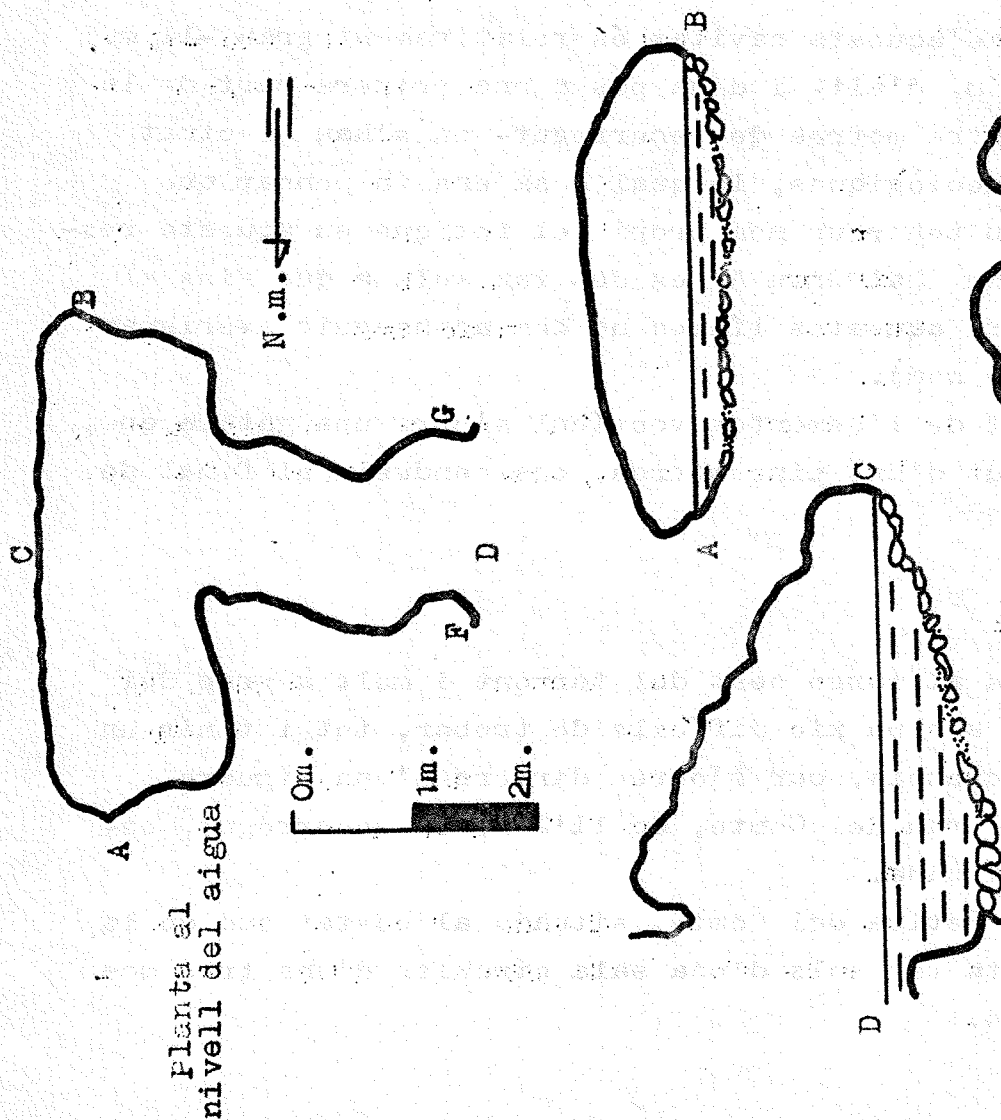
Està situada al mateix costat de la Cova del Mal Grau 2.

Aquesta cavitat era, antigament, més gran, com ho proven les concrecions que avui són a l'exterior de la cavitat. Ha quedat reduïda a les seves dimensions actuals per raó de l'esllavissament dels blocs que es poden veure encara en el llit del torrent.

A l'interior de la cavitat es troben -malgrat que en mal estat- algunes formes reconstructives.

COVA DEL MAL GRAU 4

S'obre a uns metres pel damunt de les coves del Mal Grau 2 i 3.

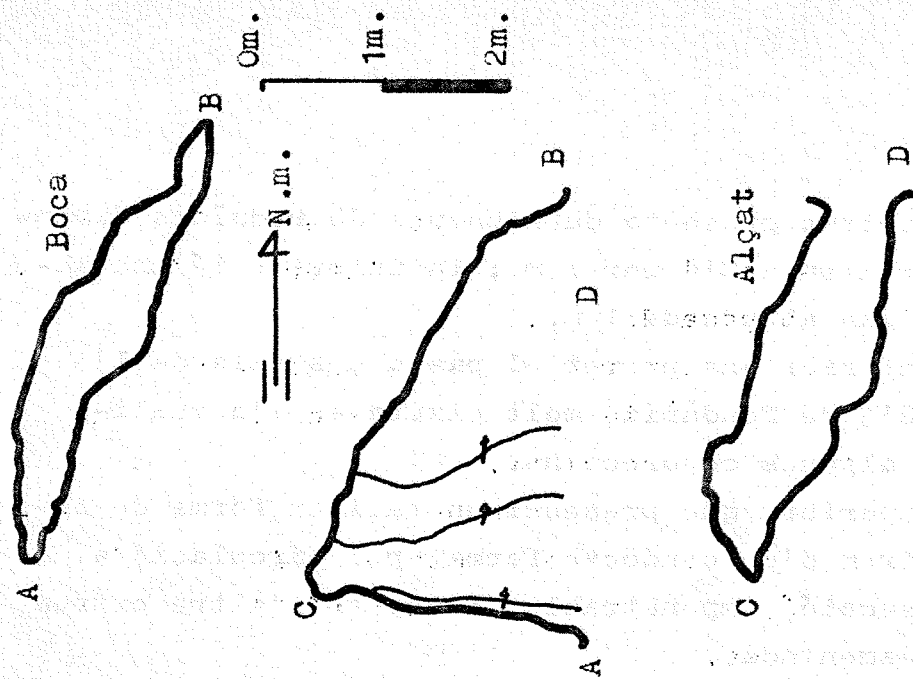

COVA MAL GRAU - 1

Sentmenat (Vallès Oc.)

Topografia: Joan Ramirez

E.R.E. 27-6-1976

COVA MAL GRAU - 2

Sentmenat (Vallès Oc.)

Topografia: JOAN RAMIREZ

E.R.E. 27-6-1976

Aquesta cavitat presenta dues boques de reduïdes dimensions: la superior mesura 0'4 per 1 m.; la inferior té una amplada de 0'4 m. i una alçada de 1 m.

La boca inferior ens permet el pas a una sala de 1'5 m. d'amplada per 2'5 de fondària, molt eixuta en l'actualitat, on es troben algunes concrecions.

La boca superior, que presenta un tall en forma de semicercle, és l'extrem d'un conducte format per circulació a pressió, d'igual secció, impenetrable, i que té l'altre extrem en la sala abans esmentada.

COVA DEL MAL GRAU 5

Està situada al marge oest del torrent, sobre els tolls d'aigua.

La boca d'aquesta cavitat és relativament gran -11 m. d' ampla per 2'5 m. d'alt- i dona pas a una primera part de la cavitat -uns quatre metres de recorregut- on s'han efectuat excavacions arqueològiques, la qual cosa ens fa pensar que aquesta cova deu tenir un nom propi (el fet que en aquesta ressenya la designem "Mal Grau 5" es deu tan sols a que fins el moment d'escriure aquestes línies no hem aconseguit averiguar el seu veritable nom).

A l'oest de l'esmentat vestíbul s'obre una gatera que, amb un recorregut d'uns cinc metres, ens condueix al final de la cavitat.

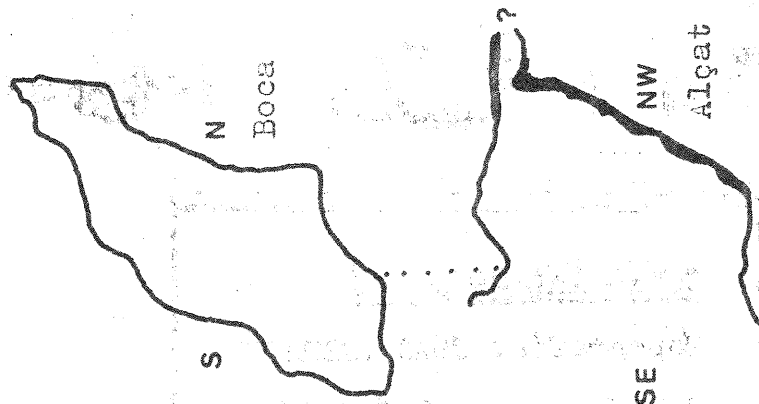
COVES DEL COMTE

Situades al marge oest del torrent i molt a prop del salt de Guanta, són un xic difícils de trobar, tot i tenir un bon punt de referència, car s'obren darrera d'una figuera.

La Cova Gran del Comte, de 11'2 m. de recorregut, està molt concrecionada.

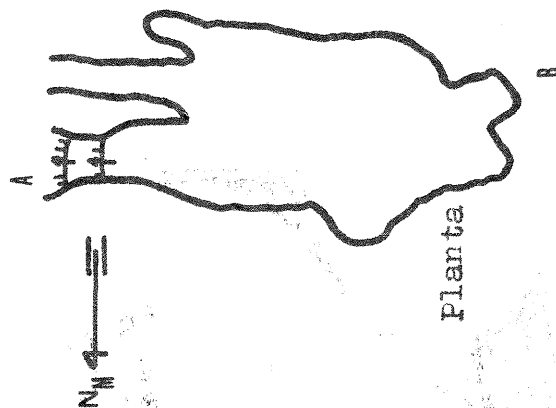
La Cova Petita del Comte, situada al costat sud de la Cova Gran, consta tan sols d'una sala circular d'uns tres metres de diàmetre.

COVA MAL GRAU-3
Sentmenat (Vallès Oc.)

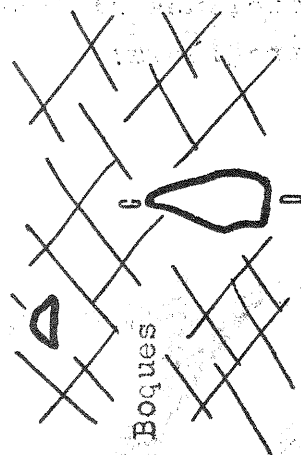

Topografia: JOAN RAMIREZ
E.R.E. 27-6-1976

COVA MAL GRAU-4
Sentmenat (Vallès Oc.)

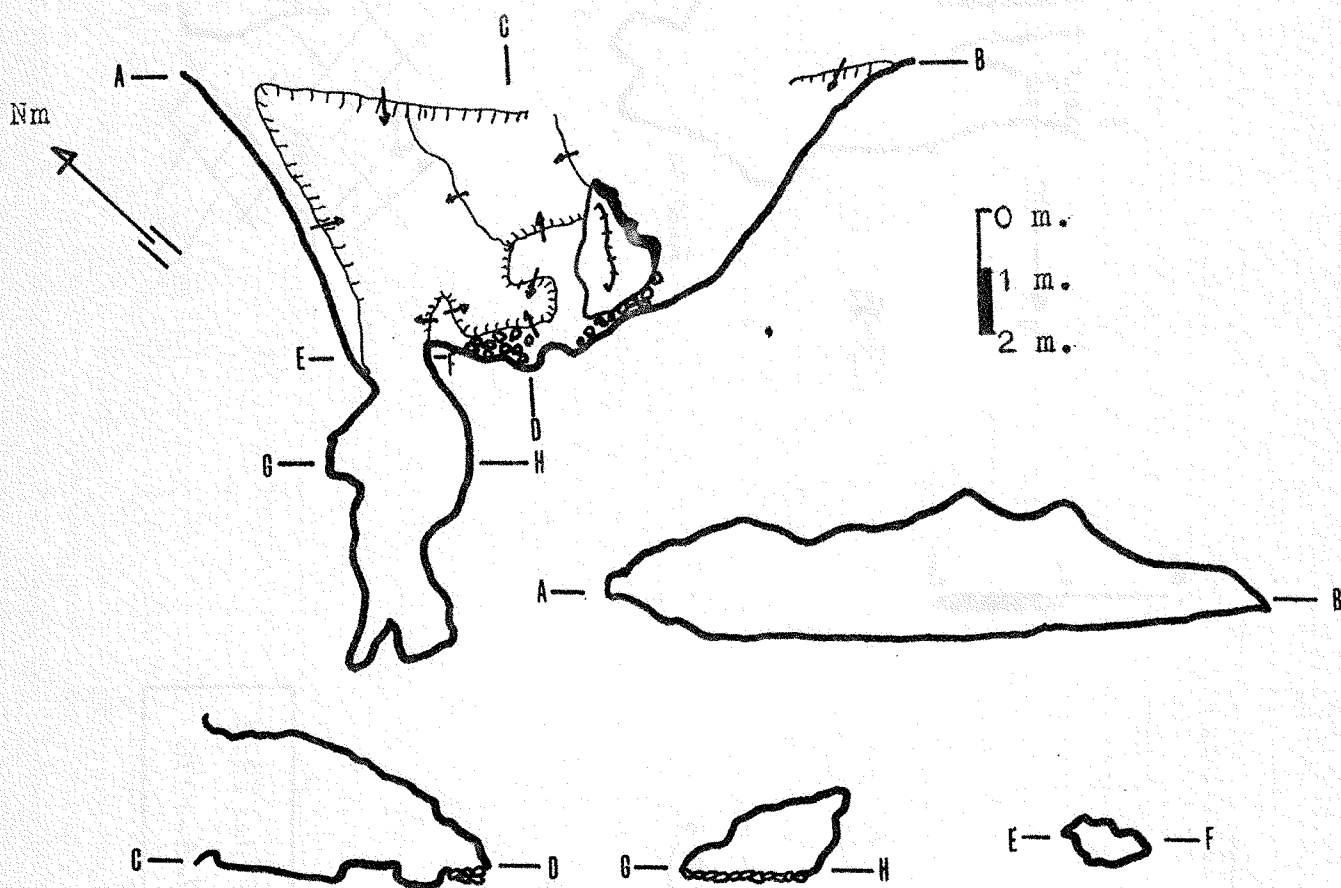

Topografia: JOAN RAMIREZ
E.R.E. 27-6-1976

Aquestes dues cavitats, conegudes des de molt antic, estan força degradades a causa del vandalisme dels seus visitants.

El tram final de la Cova del Mal Grau 5 i la Cova Gran del Comte són els dos únics llocs d'aquesta zona que reuneixen condicions mínimament adients pel desenvolupament de la fauna troglòbia.

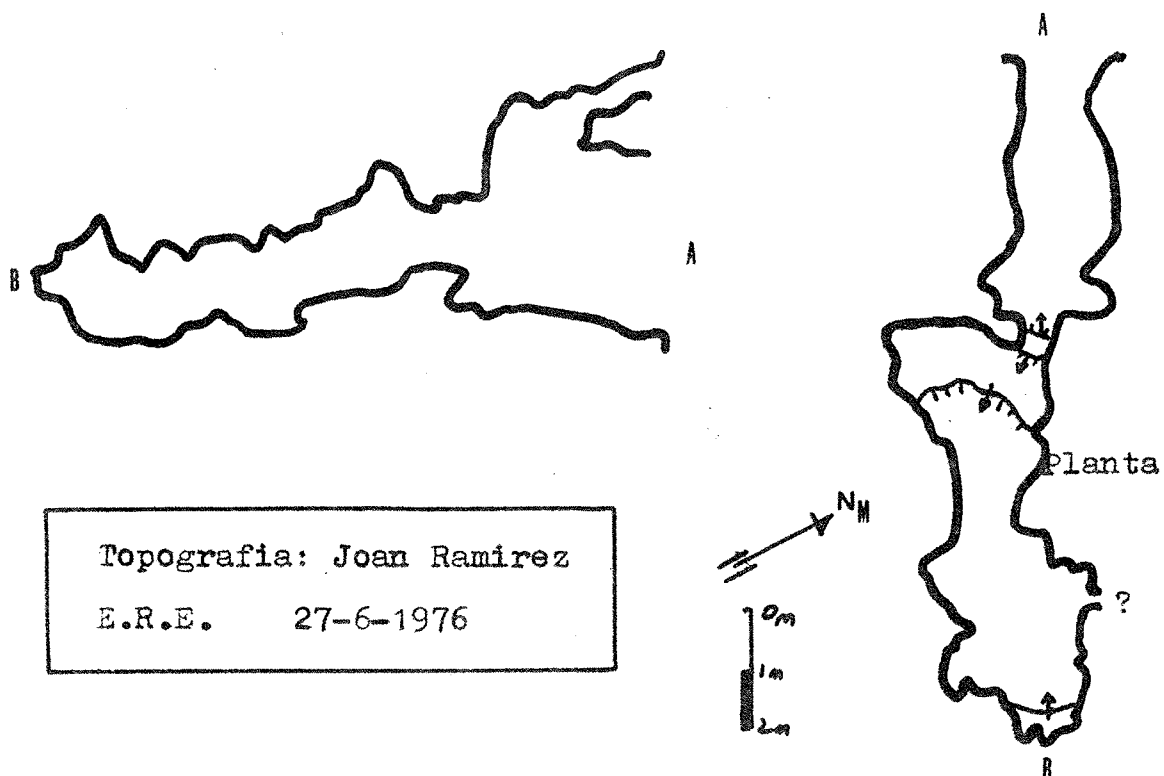
COVA MAL GRAU - 5

Topografia: JOAN RAMIREZ

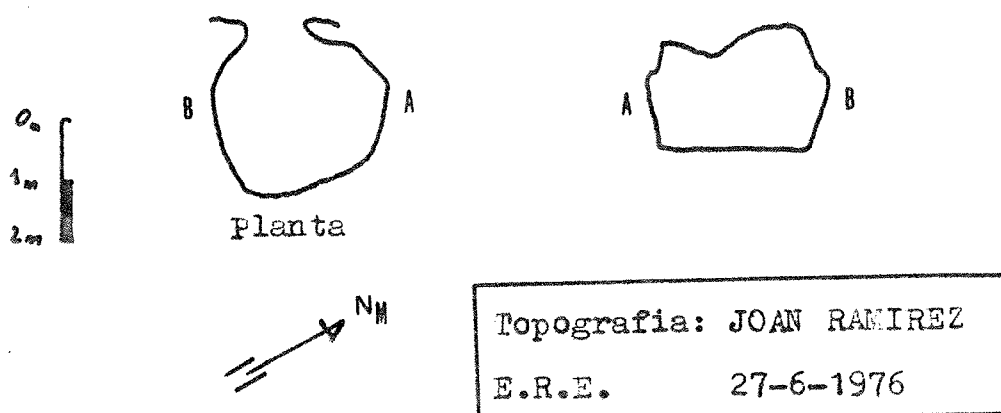
E.R.E.

27-6-1976

COVA GRAN DEL COMTE
Sentmenat (Vallès Oc.)

COVA PETITA DEL COMTE Sentmenat (Vallès Oc.)

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

ACTIVITATS

E.R.E. 1975

Recopilació: Antoni Parés

Gener

Dia 1

- Av. Saragossa 1 (-15 m), Cv. Saragossa 2. La Saragossa (Queralbs).

Per J. Cirici, R. Mundó i J. Sala.

Dies 4, 5, 6

- Cv. del Tornero (6 Km.). Checa (Guadalajara).
Per J. Alfonso, J.R. Berenguera, M. Romero i altres.
- Cv. Penjada, Cv. del Tut, Cv. Gours Queralbs, Cv. Cromallera, Cv. Estret del Forn, Cv. de Rialbs. Nuria.
Bioespeleologia per O. Escolá i d'altres.

Dia 5

- Av. Carles Salicke (-140 m.) Garraf.
Per A. Beguerie, J. Gómez i A. Parés.

Dia 6

- Prospecció a Vall de Guanta (Sentmenat).
Per J. Mª Cervelló i C. Sellés.

Dia 18

- Av. dels Esquirols, via Montesinos (-80 m), Av. dels

Geòlegs (-20 m). Garraf.

Per J. Gomez, A. Parés i M. Trepàt.

Dia 19

- Av. dels Esquirols, via Montesinos (-80 m). Garraf.

Per J. Alfonso, A. Beguerie i X. Bosch.

- Av. Montserrat. La Puda.

Bioespeleologia per O. Escolà.

- Cv. de la Guilla. Cingles de Bertí.

Topografia i bioespeleologia per J.Mª Cervelló, C. Sellés i d'altres.

- XVIII curset. Av. dels Esquirols (-20 m). Ordal.

Monitors: M. Bertolin, C. Dominguez, A. Domínguez, A. Loaso, M. Romero i J. A. Torrón.

Dia 26

- XVIII curset. Av. Pompeu Fabra (-115 m). Vallirana.

Monitors: A. Dominguez, J. Gómez, M. Romero i P. Sastre.

- XVIII curset. Av. Abad Escarré (-80 m). Vallirana.

Monitors: A. Beguerie, C. Dominguez.

- XVIII curset. Av. T 38 (-34 m). Vallirana.

Monitors: J. Alfonso i R. Mateu.

Febrer

Dia 1

- Cv. de la Guilla. Cingles de Bertí.

Per J. Mª Cervelló, R. Mateu, M. Romero i C. Sellés.

Dies 1,2

- Av. del Esquerrà, via Anna (-205 m). Garraf.

Per J. Gómez i d'altres.

Dia 2

- Cv. Pedrafita o del Toixó, Cv. del Garrofet. Vila-rodonna.

Per O. Escolà i d'altres.

- XVIII curset. La Falconera (-50 m) i (360 m). Garraf.

Monitors: A. Beguerie i M. Romero.

- XVIII curset. Cv. del Toll (800 m). Moià.
Monitors: J. R. Berengueras, J. Mª Cervelló, A. Dominguez i C. Sellés.
- XVIII curset. Forat Micó (360 m). Cardona.
Monitors: M. Bertolin i C. Dominguez.

Dies 8,9

- Av. de la Tita (-9 m), Av. Passant (-35 m), Av. del Bruc (-120 m). Garraf.
Per J. Gómez i d'altres.

Dia 9

- XVIII curset. Av. Sellarès (-45 m). Garraf.
Monitors: M. Bertolin i C. Dominguez.
- XVIII curset. Av. dels Esquirols (-80 m). Garraf.
Monitors: A. Loaso, R. Mateu i P. Sastre.
- XVIII curset. Av. dels Pouetons (-125 m). Montserrat.
Monitors: J. Ambrós, A. Beguerie i A. Dominguez.

Dies 15, 16

- Av. dels Pouetons (-125 m). Montserrat.
Per X. Crespo, J. Gómez, M. Trepà i d'altres.
- Cv. Cuberes (900 m). Serradell.
Per J. Ambrós, O. Escolà, A. Martínez i M. Romero.

Dia 16

- Av. del Llest (-58 m). Serra de l'Obac.
Per J. Mª Cervelló i C. Sellés.
- Av. Benjamin Digón (-95 m). Garraf.
Per J. Alfonso i A. Beguerie.

Dies 22, 23

- Av. Font i Sagué (-115 m), Av. de la Ullera (-20 m). Ordal.
Per X. Bosch, X. Crespo, J. Gómez i d'altres.

Dia 22

- Av. de la Carbonera (-84 m). Sant Llorenç del Munt.
Per A. Beguerie, A. Parés i M. Trepà.

Dia 23

- Av. del Davi (-58 m). Sant Llorenç del Munt.

Per A. Beguerie, A. Dominguez, O. Escolà, S. Gómez, J.

Loaso, J.M. Paredes, A. Parés, J. Ramirez i M. Trepas.

- Av. de les Piques. Sant Llorenç del Munt.

Per O. Escolà i d'altres.

Marc

Dies 1, 2

- Cv. Av. de Vallmajor (-75 m). Albinyana.

Per J. Alfonso, A. Beguerie, M. Centelles, X. Crespo, E.

Oliveres, A. Parés, F.X. Roca i M. Trepas.

Dia 2

- Cv. Simanya (360 m). Sant Llorenç del Munt.

Per J. Ambrós, X. Bosch, R. Mateu i d'altres.

Dies 8, 9

- Cv. de la Carrera, Olot; Cv. del Pont, Albanya; Av. de Taleixà. Figueres.

Topografia, per O. Escolà, J. A. Raventós i d'altres.

Dia 8

- Prospecció per Adri. Banyolas.

Per A. Loaso i J. Loaso.

Dia 9

- Av. de Costa Dreta (-106 m). Montserrat.

Per J. Ambrós, A. Beguerie, X. Crespo, A. Parés, M. Romero i M. Trepas.

Dies 15, 16

- Av. de la Ferla (-180 m). Garraf.

Per J. Gómez i d'altres.

Dia 16

- Av. del Sumider (-60 m). Garraf.

Per A. Beguerie, X. Crespo, A. Dominguez, S. Gómez, R.

Mateu, T. Parés i M. Trepas.

Dia 19

- Av. del Càrol. (-15 m). Garraf.

Per J. Alfonso, A. Beguerie, J. Mª Cervelló i M. Romero.

Dies 22, 23

- Bòfia de Sant Jaume, Esquerdes del Capolatell. Solsonès. Bioespeleologia per O. Escolà, A. Nubiola, J.A. Raventós i M. Ubach.

- Cv. del Manel (800 m). Sant Llorenç del Munt.

Per J.C. Martínez i d'altres.

- Av. del Bruch (-120 m). Garraf.

Per A. Beguerie, A. Parés i M. Trepas.

- Av. del Penya-segat de la Falconera (-80 m). Garraf.

Per. X. Crespo, J. Gómez i d'altres.

Dies 23, 24, 25

- Av. del Barranc del Garrofer (-4'5 m), Av. de la Rafoia (18 m), Av. del Pic de l'Aliga (-12 m). Ports de Beseit. Primeres exploracions, topografia i bioespeleologia per J. Alfonso, J. Ambrós, X. Bosch i M. Romero.

Dies 25 a 31

- Cv. Maedas, Cv. de la Flecha, Cv. de la Pasiega, Cv. del Castillo. Puente Viesgo (Santander).

Topografia de dues de les cavitats per J.R. Berengueras, A. Martínez i E. Martínez.

Dia 28

- Cv. d'Anas. La Cerdanya.

Fotografia, per A. Dominguez i M. Bertolin.

Dies 28 març a 1 d'abril

- Cv. del Granit (400 m). Santa Elena (150 m). Vall del Riu Ara. Desobstrucció i 1ª exploració Cv. Sta. Elena, bioespeleologia i prospecció, per M. Alfaro, J. Alfonso, A. Beguerie, X. Bosch, J. Gómez, C. Ribera, D. Romero, M. Romero i d'altres.

Dia 31

- Av. del Daví, Cv. del Drac de Sta. Agnès. Sant Llorenç del Munt.
Bioespeleologia, per O. Escolà.

Abril

Dia 4

- Desobstrucció i exploració d'un avenc de 6 m. Garraf.
Per J. Mª Cervelló, A. Dominguez, J. Ll. Marin, R. Mateu, M. Romero i C. Sellés.

Dia 6

- Av. de l'Esquerda 1, Av. de l'Esquerda 2. La Palma de Cervelló.
Bioespeleologia, per O. Escolà i d'altres.

Dia 8

- Av. de les Serps (-38 m). Garraf.
J. Alfonso, J. Ll. Marin i M. Romero.

Dies 12, 13

- Av. dels Esquirols (-180 m). Ordal.
Per X. Crespo, J. Gómez, M. Trepà i d'altres.

Dia 12

- Av. de Campgràs. Garraf.
Per J.R. Berengueras, C. Ribera, D. Romero i M. Romero.

Dia 13

- Av. Lluís Solà. Garraf.
Per J. Ll. Marin i M. Romero.
- Av. dels Pouetons (-125 m). Montserrat.
Per J.Mª Cervelló i d'altres.
- Prospecció, Cv. Cambra. Ports de Beseit.
Bioespeleologia per O. Escolà, A. Nubiola, J. A. Ravenós i M. Ubach.

Dies 19, 20

- Av. dels Pouetons (-125 m). Montserrat.
Per J. Gómez i d'altres.

Dia 20

- Av. Telaixà, Cv. de Brugués. Terrades.
Bioespeleologia per O. Escolà, A. Parés, C. Ribera i M. Trepàt.

Dies 20 a 31

- Prospecció. Pontons.
Per X. Crespo, M. Trepàt i d'altres.

Dia 27

- Cv. del Mamut. Vallbona.
Bioespeleologia per O. Escolà i d'altres.

Maig

Dia 1

- Avs. de les Crivelleres 1, 2, 3. Sant Quirze de Mediona.
Per O. Escolà.

Dies 3, 4

- Av. dels Esquirols (-168 m), Av. Font i Sagué (-115 m).
Ordal.
Per J. Gómez i companys.
- Av. Asensio (-85 m), Av. del Penya-segat de la Falconera
(-77 m). Garraf.
Per X. Bosch i X. Crespo.

Dies 7, 8

- Av. de la Verdor, Av. dels Geòlegs. Ordal.
Per X. Crespo i d'altres.
- Cv. de Santa Elena (250 m). Vall del Riu Ara (Osca).
Topografia, per J. Alfonso, A. Beguerie i M. Romero.

Dia 8

- Av. del Sumider (-61 m). Garraf.
A. Domínguez i J.J. Esteva.
- Primera exploració d'una cova avenc (-20 m, 50 m). Font-rubí.
Per X. Crespo i M. Trepàt.
- Av. del Llest. Serra de l'Obac.
O. Escolà i d'altres.

Dies 10, 11

- Av. d'en Emili Sabaté, (-32 m). Garraf.
Per J. Gómez.
- Av. del Bruch (-120 m). Garraf.
Per X. Crespo i d'altres.

Dies 14, 15

- Pou de la Calella. L'Estartit.
Per X. Crespo i d'altres.

Dies 17 a 19

- Cv. Peñíscola, Av. d'en Ferràs, Av. de L'Indi, Cv. del Pantà de Mª Cristina o Cv. Meravelles, Castelló.
Per O. Escolà i d'altres.

Dies 17 a 20

- Cv. de Sta. Elena (550 m), Cv. del Granit (500 m), Prospecció a Fonts de Gabieto, Aranyonera (Osca), Cv. d'Aso o dels Moros, Escalona.
Continuació de l'exploració i topografia, per X. Bosch, J.Mª Cervelló, J. Gómez, A. Parés, M. Romero, C. Sellés i d'altres.

Dia 18

- Av. del Boixaguer (-156 m). Montsec d'Ares.
Fotografia per A. Dominguez i J.J. Esteva.
- Cv. de Trillos, Osca.
Per M. Alfaro.

Dia 25

- Av. dels Llambrics, Av. Lluís Solà. Garraf.
Per O. Escolà i d'altres.

Dia 29

- Av. del Tortosí. Sant Llorenç del Munt.
Per O. Escolà i J. Pérez.
- Av. del Mall (-85 m). Garraf.
Per J. Alfonso, J. Ambrós, X. Bosch i J. Gómez.

Dia 31

- Av. de Puigmoltó (-30 m). Garraf.

Per J. Bertrán, A. Loaso i J. Loaso.

Juny

Dies 7, 8

- Av. de la Sibinota (-120 m). Garraf.

Per J. Alfonso, J. Gómez, J. Loaso, R. Mateu i M. Trepát.

Dies 21, 22

- Av. dels Llambrics (-80 m). Garraf.

Per J. Gómez i M. Trepát.

Dies 23, 24

- Cv. Bellabriga. Camprodon.

Per J. Gómez i M. Trepát.

Dia 28

- Av. de la Fragata. Garraf.

Per J. Company i d'altres.

Juliol

Dia 3

- Sumider de la Sénia (parcial -15 m). La Sénia (Tarragona).

Per N. Martí i M. Romero.

Dies 5, 6

- Av. del Esquerrá, via Rat-penat (-205 m). Garraf.

Per J. Gómez i A. Parés.

Dies 16, 17, 18

- Cv. de Santa Elena (exploració de 1 Km. nou), pujada material a la boca T-1. Arañonera (Osca).

Per A. Beguerie, J. R. Berengueras, A. Domínguez, A. Parés, M. Romero i d'altres.

Dies 23, 24, 25

- Cv. de Santa Elena (300 m. nous, 1800 m. en total), Cv. Bujaruelo (topografia), Pujada material a T-1. Arañonera (Osca).

Per A. Beguerie, J.R. Berengueras, A. Dominguez, A. Parés, M. Romero i d'altres.

Agost

- Expedició Galápagos E.R.E.-G.E.S.

Cv. de Post Office, Cvs. de la Bahía de las Cuevas. Illa Floreana, Cv. de Gallardo (2800 m), Cv. de Kubler, Cv. de Gilberto Moncayo, Cv. de la Sra. Colombia, Cv. de Raul Aguirre, Grieta de Lentenech. Illa de Sta. Cruz.
 Cv. de Sucre, Cv. de Macas, Cv. de la Cadena, Av. de la Torre. Illa Isabela.
 Cv. de Jumandi. Archidona (Equador)
 Exploració, topografia i bioespeleologia, per O. Escolà, C. Ribera, D. Romero i companys G.E.S.

Dies 1 a 15

- Campament Arañonera E.R.E.-G.I.E.

Av. T-1

300 m. nous a la via d'escalada. Topografia
 Via 350 fins a -449 m. Final de la via. Topografia
 Revisió via 316. Continua.
 Nova via explorada de -150 a -480, lloc on fineix en sí. Topografia
 Exploració pou 10 i galeries, fins final via. Topografia

Av. T-7

Intents desobstrucció i topografia
 Primera exploració als avencs numerats de T-60 a T-67
 Localització sumiders entre la dolina gelada i Tendeñera
 Sta. Elena, 200 m. nous
 Per M. Alfaro, J. Alfonso, J. Ambrós, A. Beguerie, J.R. Berengueras, X. Bosch, J.Mª Cervelló, J. Gómez, J.Ll. Marin, A. Martínez, A. Parés, M. Romero, F. Sastre, C. Sellés, M. Trepát i companys G.I.E.

Dies 16, 17, 18

- Cv. Traconera, Biescas (200 m, -50 m), Cv. del Moro, Escalona (1300 m), prospecció a Peña Montañesa, Laspuña. Osca.
 Per N. Marti i M. Romero.

Dies 31

- Sumider de ls Sénia, primera exploració total (-29 m).
La Sénia (Tarragona).
Per N. Martí i M. Romero.
- Expedició Afganistà E.R.E.-Speleo Club de París.
Ab Bar Amada (1220 m), Ghar Kaftar Khana (21 m), Grotte du PK 103'2 (14'5 m), Grotte du PK 102'1 (12 m), Grotte nº 1 du canyon, nº 2, nº 3 (22 m, 22 m, 10'4 m), Grotte de la résurgence (67 m), Grotte de l'Hôtel (12 m), Ghar I-Djon (326 m). Massís de Salang. Ghar Bolan Baba (-33 m, 730 m). Massís de Bolan Baba.
Per P. Cantons, C. Tarrés, M. Ubach i companys del Speleo Club, de París.

SetembreDia 8

- Cuvillar de la Manzana (-60 m, 200 m) 2ª exploració. localització de 5 avencs. Laspuña (Osca).
Per N. Martí, M. Romero i X. Tomás.
- Av. de l'Aspadella (-43 m) 1ª exploració. Serra d'almós (Tarragona).
Bioespeleologia, topografia, per A. Domínguez i A. Montserrat.

OctubreDia 5

- Cv. de la Garganta (50 m), Av. (-50 m). Sta. Coloma de Queralt.
Per A. Beguerie, A. Domínguez, A. Parés i d'altres.
- Botet de Casa Rey (parcial, 500 m), Els Botets (-5 m, 15 m), Botet de Rejunts (-5 m, 8 m), Sapeira (Ribagorça)
Primeres exploracions, topografia, per M. Romero, N. Martí i X. Tomás.

Dies 12, 13, 14

- Cv. Santa Elena, instal·lació Av. T-1. Arañonera.
Topografia, per J. Alfonso, J.Mª Cervelló, J. Ll. Marin,

A. Martinez, A. Montserrat, M. Romero i d'altres.

Dies 20, 21, 22

- Av. T-1 via 480 (revisió topografia). Arañonera.
Per M. Alfaro, J.Ll. Marin i A. Martínez.

Dies 25, 26

- Botet de Casa Rey (600 m. nous, 1'2 Km. total). Sapeira (Ribagorça).

Topografia per N. Marti, M. Romero i X. Tomas.

Novembre

Dia 9

- Av. de la Fragata, Av. del Càrol. Garraf.
Per T. Ciuraneta, X. Crespo, J. Gòmez, I. Llop, M. Trepàt i d'altres.

Dies 15, 16

- Cys. de les Encantades. Núria.
Bioespeleologia per A. Loaso i J. Loaso.
- Cv. Penjada, Cv. del Tut, Cv. dels Gours. Queralbs, Cv. de l'Estret del Forn. Núria.
Bioespeleologia per O. Escolà.

Dies 29, 30

- Cv. de Betlàn (35 m). Vall d'Aran. Forat de l'Or (600 m). Montsec.
Per N. Marti i M. Romero.

Desembre

Dia 7

- Fou de Bor, Tuta Freda (1850 m). Cerdanya.
Bioespeleologia, fotografia, per A. Beguerie, M. Bertolin, A. Dominguez, T. Parés i J.A. Torrón.
- Av. de Sant Roc (-29 m). Garraf.
Bioespeleologia, per X. Bosch i d'altres.

Dia 8

- Av. del Catejat o de la Cuneta (-28 m). Garraf.
Bioespeleologia, per C. Ribera i M. Romero.

Dia 14

- Av. de Sant Roc (-28 m). Garraf.
Per A. Blesa, A. Ciuraneta, J. Gómez, I. Llop, M. León,
T. Parés i M. Trepàt.

Dies 13, 14

- Cv. de la Font del Molí (65 m). Gurb (Serra de Lleràs.
Superació d'un sifò, per A. Martínez, M. Romero i un al-
tre.

Dies 20, 21

- Av. de les Tormines. Vandellòs.
T. Ciuraneta, A. Montserrat, A. Parés, D. Pi i M. Trepàt.
- Forat del Tosca (1600 m), Cv. de la Font del Molí (125 m.
nous) Gurb (Serra de Lleràs).
Topografia (Cv. Font del Molí) per A. Martínez, M. Romero
i d'altres.

Dies 26, 27, 28

- Cv. de les Gorges (1000 m. continua). Cotiella.
Topografia, fotografia i bioespeleologia, per A. Montse-
rrat, P. Pérez, D. Pi, C. Ribera, D. Romero i d'altres.
- Cv. del Oro (150 m), Cv. del Madrocha (350 m), prospecció.
Alhama de Aragón (Saragossa).
Per A. Parés, M. Romero i M. Trepàt.

Fitxes de cavitats

ESPELEOMETRIA: Pou únic

PROFUNDITAT: 11 m.

MATERIAL: 10 m. escala, 20 m. corda

COORDENADES: X= 5° 07' 11", Y= 41° 39' 40", Z= 709 m.

TERME MUNICIPAL: Veciana (L'Anoia) Barcelona

SITUACIÓ: Entre la via del tren i el Km. 44'650 de la carretera de Calaf a La Panadella, a 20 m. de la carretera. Vora el Mas conegut com La Rubiola.

HISTÒRIA: La primera exploració E.R.E. fou efectuada el 12 d'abril de 1967. Ignorem si anteriorment havia estat visitada.

DESCRIPCIÓ: Boca quasi circular, de 14 per 16 m., situada al fons del que sembla ser una dolina de dissolució d'uns 25 m. de diàmetre. La planta del pou (10 m.) té una mida sensiblement igual. Està plena de blocs i detritus varis, com són animals morts, llaunes, llantes, plàstics, etc.

GEOLOGIA: Situada als terrenys terciaris de la Depressió Central Catalana, la cavitat està enclavada en un banc de calcàries margoses tablejades. L'espessor dels estrats és inferior als 20 cm., i en alguns casos solament de 5 ó 6.

ESPELEOMORFOLOGIA I ESPELEOGENESI: Típica cavitat d'enfonsament, provocat per la pèrdua de volum dels materials subjacents que han estat arrossegats per un corrent d'aigua subterrània que recull les infiltracions de diverses dolines de dissolució existents en el sector. L'edat de l'avenç, creiem que és molt reduïda, clarament post-glaciària, i possiblement -vegeu altres observacions- sols sigui d'uns pocs centenars d'anys.

CARTOGRAFIA: Full I.G.C. 390

ALTRES OBSERVACIONS: Existeix la llegenda, segons ens van contar a Sant Guim, que aquest pou el van fer els diables un nit, i la terra que hi van treure la van portar a Mallorca. Aquesta llegenda, conjuntament amb les observacions efectuades, ens fa creure que l'enfonsament que originà la cavitat és tant recent que el record encara perdura, si bé els habitants de les rodalies, a falta d'altre explicació, ho justifiquen amb la intervenció dels diables.

ORIGINAL FITXA: Martí Romero i Rector

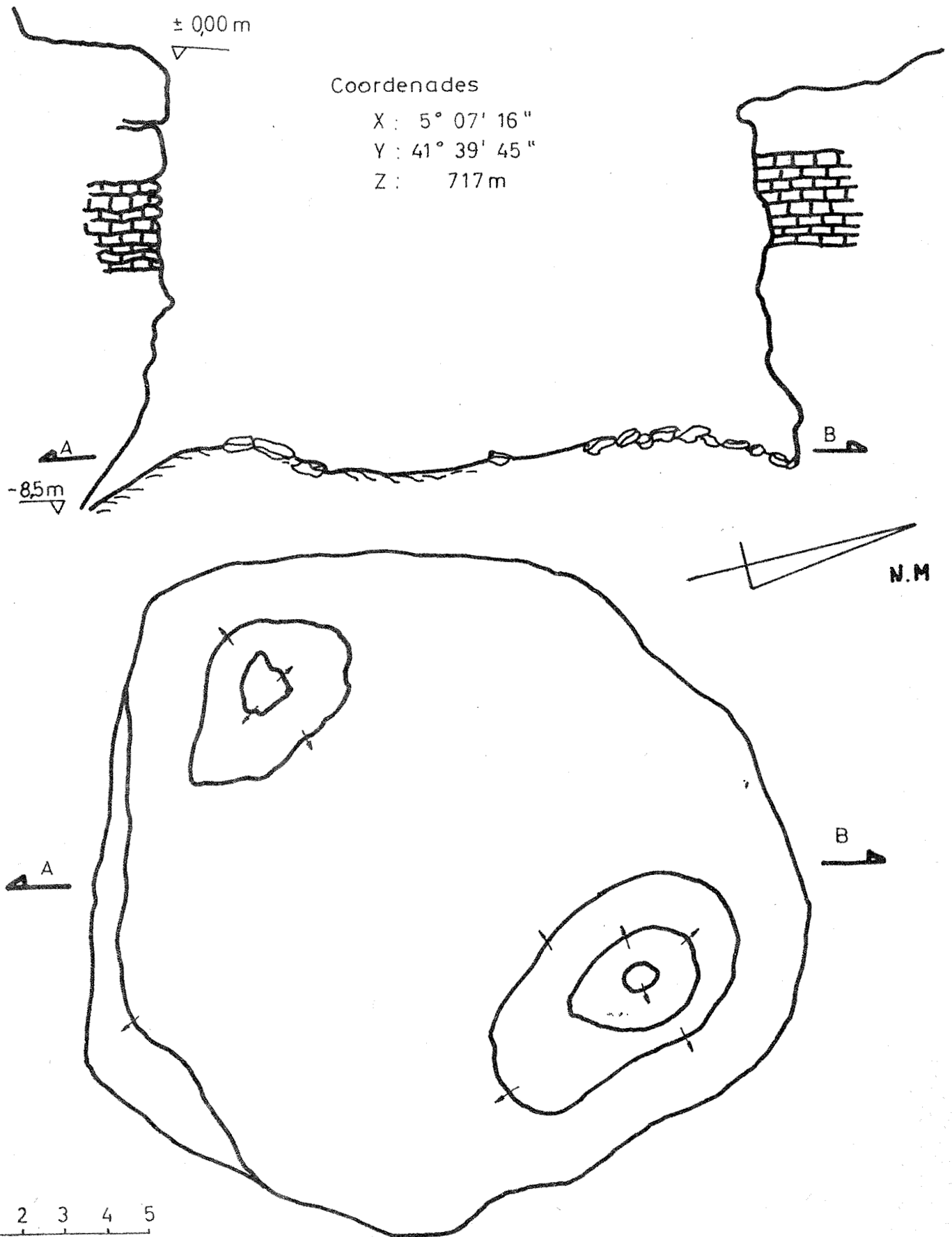
POU DEL DIABLE

Veciana (L Anoida)

ERE 1-7-72 CEC

Top M Romero

Dib Félix F Guasch

Informació general

JOSEP MANUEL VERA febrer 1955 - desembre 1976

Per Oleguer Escolà

Una nova víctima de l'espeleologia. Però una de les poques que mereixen un comentari dels espeleòlegs.

En podríem dir moltes coses "importantes", de les quals algú en diria àdhuc "genials"; seguint Casteret, podríem dir: "Mort al camp d'honor de l'espeleologia". I això seria per a la gran massa; però trobo difícil que la gran massa pugui comprendre aquest comentari. La gran massa no fa espeleologia. És millor que ho pugui comprendre algú de la petita -minúscula- massa espeleològica (car molts "espeleòlegs" tampoc no fan aquesta espeleologia).

Els seus companys de Hundidero-Gato i d'espeleologia m'han enviat una nota apareguda en un diari, feta per ells, i diuen coses interessants: "Fa cinc anys va venir un noi espigat al Centre Excursionista d'Alacant... A part de saludar, només va dir: "Vull fer espeleologia". Tenia aleshores 16 anys, car va néixer el 3.2.55 a Alacant. Efectuà tasques en cavitats que coneixem prou bé: Cova del Somo, Avenc del Flare, Avenc nº 4... (Tàrbena, Alacant). El 1975 realitza una

important exploració al Lonné Peyret (al costat de l'Av. de la Pedra de Sant Martí); 1975, Caverna del Puerto de Calasparra; el 1976, a través del Dr. Escarré, entra en contacte amb el Museu de Zoologia de Barcelona i descobreix cavernícoles molt interessants a Alacant (l'Spelaechlamys verai n. sp. ara és en premsa, trobat a la Cova del Tio Melcior, a Castalla); el 1977 havia de veure realitzar-se el seu projecte d'anada als Pics d'Europa.

No puc dir que el coneixia: el maig de l'any passat anàrem a Alacant a efectuar una petita campanya de recol·lecció bioespeleològica i el coneguérem al Centre d'Estudis Universitaris, on era programador (havia aplicat el càlcul d'ordinadors electrònics a la topografia espeleològica) i àdhuc anàrem a explorar la "Cueva del Tío Melcior", a recollir més material de la nova espècie de Spelaechlamys.

Com en tots els accidents d'espeleologia, sempre es podrien trobar les causes que van provocar la mort; potser àdhuc incorreccions que hi contribuïssin (").

Espeleòleg ferm, programador d'ordinadors electrònics, amb esperit d'investigació, etc. Algú podria dir "Quina llàstima que precisament li toqués a ell de morir, ell que era el més interessant...". Però això no cal pas dir-ho, perquè precisament sempre moren els millors en aquests casos, i com que són els més actius, potser els més responsables, car són els qui coneixen millor el món subterrani, no moren mai "per casualitat". Tot i que no som vells, ja podem dir per una petita -afortunadament petitíssima- experiència, que el cas ja ha passat amb altres col·legues comparables.

Potser després de la mort es pot quedar per damunt d'aquest món on ens debatem lluitant amb ordenadors i on ens be lluguem només en tres dimensions...

O. Escolà

Gener del 1977

(") Com un francès que mig explicava -per a ell- les causes que van provocar la mort de Fèlix Ruiz de Arcaute al Lonné Peyret, el 1971.

IN MEMORIAM

FRANCOIS DELHEZ

1931-1974

No ens sabem estar de traduir una nota de J.M. HUBART a Speleologia Belgica (1975 --3--) sobre el desaparegut espeleòleg, espeleòleg bastant excepcional, per veure si hi ha algú que aprofita aquestes experiències per imitar aquest camí. I, com que no tenim cura, encara no abandonem l'esperança de veure aquests resultats abans que passem del món dels vius...

O. Escolà

"El nostre Amic François Delhez ens ha deixat, només alguns dies després de la desaparició de la seva mare a qui, durant els darrers anys, li havia dedicat la major part del seu temps.

Els darrers mesos la seva salut havia sofert una deterioració greu; el saturnisme (") el feia sofrir a vegades enormement i el seu ànim se'n ressentia a fons.

Arribat als Chercheurs de la Wallonie el 1964, François Delhez practicava l'espeleologia des de feia uns 25 anys i s'havia dedicat especialment a la bioespeleologia. Tranquil, metòdic, pacient i obstinat, havia estudiat força aspectes de la fauna de les cavitats i s'havia especialitzat d'alguna manera en la recerca de les espècies poc o encara gens conegudes. Es així que en pocs anys va descobrir força espècies noves per a la ciència i que porten el seu nom.

El Laboratori de Biologia Subterrània de Ramioul experimentarà de manera cruel la seva desaparició, car, malgrat que l'allunyament no li permetia venir regularment, ha estat sempre un conseller preciós, que dispensava les seves opinions judicioses amb l'humor a vegades càustic que el caracteritzava.

(") Intoxicació crònica produïda pel plom.

El buit que deixarà no serà pas fàcil d'omplir.

Fa més de trenta anys, Artur Vandebosch, en relació amb el traspàs de R. Leruth, de qui en Francesc hauria desistit de completar l'obra, es preguntava: "és que nosaltres els hem estimat prou?". Sense cap dubte podem fer nostre aquesta mateixa pregunta a propòsit d'aquest amic, de personalitat tan característica, mai comprès del tot, mai prou apreciat, i que arrossegava amb ell una solitud moral a la qual mai no hem tingut accés.

Sigues en pau, Francesc; tots els qui com nosaltres han tingut ocasió de recórrer el món subterrani amb tu, no oblidan mai el llarg esquelet que desplaçaves, des de gours fins a rius, de concrecions a les capes d'argila, a la recerca dels teus estimats cavernícoles; no oblidan mai els teus juraments vehements referents als sacs de material; no oblidan mai l'amabilitat, sovint acidulada amb la qual honoraves els teus amics".

J.M. HUBART

ALGUNES EXPLORACIONS MÉS O MENYS NOVES

Aquestes no són pas notícies d'última hora; el 1975 haguéssim pogut escriure-hi "exploracions en curs". De tota manera, encara val la pena de citar-les, car al nostre país les coses, com ja és tradicional, ens arriben amb un retard més que tristíssim (i si no ho diguéssim ací, segur que encara molta gent ni se'n'assabentaria...).

Com la majoria de les grans coses que passen de bon en el nostre món de l'espeleologia, les noves són de l'estranger.

ALPS

Per sobre de Samoens, l'Avenc "Jean Bernard", explo

rat fins a -660 m. pel grup Vulcain de Lyon i F.L.T. va assolir la cota de -910 m. Després, una comunicació amb l'Avenç B-19 li ha donat la profunditat de -1298 m. (si s'hagués descobert pocs anys abans, abans que la PSM assolís unes cotes superiors als -1300 m., hauria estat un nou rècord del món). Com és de rigor i de sempre, els avençs més profunds del món són a França: PSM, Berger, i aquest, que també és a França. Després hi haurà algú que encara dubtarà de l'activitat i categoria gegantines dels francesos en espeleologia...

ITÀLIA

PERUGIA: Un sistema remuntant ha portat la profunditat de l'avenç a -992 m. Rècord d'Itàlia.

MONTE CANIN: l'Abisso E. Comici ha passat de -528 m. a -774 m.

MARGUAREIS: L'exploració de l'Avenç Cappa ha estat acabada pel S.C. de Niça-Toulon a -681. (Revisió topogràfica posterior: -662 n).

JURA

Y. Aucant i el S.H.A.G. ha efectuat la comunicació entre el sistema del Bief Bousset -Vieille Folle i el ressorgiment del Verneau a Nans-sous-Ste. Anne: 18 Km de galeries i 352 m. de desnivell. Però, a més a més, hi ha 17,2 Km. explorats darrera de sifons (gesta sensacional de S.H.A.G., que, segons "dixit A. Grignard", són els millors capbussadors espeleòlegs).

O. Escolà

NOVES ESPÈCIES DE COLEÒPTERS CAVERNÍCOLES

Darrerament, la labor bioespeleològica ha estat força intensa i com ja és tradicional, l'ordre dels Coleòpters és el que ha rebut una atenció preferent. Bon reflex d'aquesta

activitat són les últimes espècies noves descrites que comentem ací i que incrementen notablement la ja força ben coneguda fauna coleopterològica de les nostres cavitats.

A la subfamília Bathysciinae s'ha afegit un gènere i cinc espècies noves. El nou gènere i espècie alhora és Typhlochlamys bardisai, descobert a la Cova Barratxina, Xixona (Alacant) i estudiat per Español al 1969; tanmateix, la publicació del volum commemoratiu del primer centenari de la "Real Sociedad Española de Historia Natural", a on apareix la descripció, es va retrassar un xic fins a sortir a la llum... l'any passat!

El gènere Troglocharinus s'ha vist incrementat amb el T. rovirai, espècie descrita pel Sr. Lagar a Espeleosie, 17 i trobada a la Cueva de Don Macario, Burgasé (Osca).

La descripció de les altres tres espècies noves, pertanyents al gènere Speocharis, formen part de la tesi doctoral d'en J.M. Salgado sobre Bathysciinae dels Monts Cantàbrics (1975). Són, S. olajensis, de la Cueva del Carrascal, Santa Olaja (León); S. spagnoli, de la Cueva de la Cuvona, Ribadesella (Oviedo) i S. nadali de la Cueva la Cañuela, Arredondo (Santander).

Els Caràbids, són els que han donat les sorpreses més interessants: 1 gènere, 1 subgènere i 5 espècies noves. El nou gènere i espècie és Oscadytes rovirai, publicat també al nº 17 de Espeleosie pel Sr. Lagar; aquest interessant Caràbid (descriu sobre dues femelles) ha estat trobat a la Cueva de Hueso Santo, El Pueyo de Araguás (Osca).

El mateix autor ha publicat al nº 22 de Speleon, dins del treball de M. Barreras i col.laboradors dedicat fonamentalment a la Cova de Sa Campana, la descripció del Duvalius (Trechopsis) ferreresi, ja conegut de cinc o sis cavitats del N.W. de Mallorca; d'aquesta espècie coneixíem ja una descripció preliminar que va sortir en un dels darrers números de Cavernas

Un descobriment sorprenent ha estat el d'un nou Aphaenops, al Pirineu Aragonès. L'espècie en qüestió l'han recol·lectat a l'avenc Badalona C-20 (La Bufona), Escuin (Osca) i l'ha descrit el Sr. Lagar a Excursionisme nº 21, donant-li el nom de A. mensionii.

Per altre banda, el Sr. E. Vives, ha estat de sort en les seves campanyes pel N d'Espanya. A la Cova de Balmori, Llanes (Astúries) va trobar un nou Apoduvalius, descrit al nº 22 de Speleon amb el nom de S. Serrae; en el mateix treball, descriu el subgènere Trichapoduvalius per al seu congènere A. alberichae, descrit anteriorment per Español.

Una altra troballa d'aquest autor ha estat el Ceuthosphodrus peleus gallaecus, nova subespècie de peleus, publicada també al nº 22 de Speleon i a la revista SIS/4, que es localitza a la Cova del Rey Cintolo, Mondoñedo (Lugo).

La família dels Curculiónids també s'ha vist incrementada amb la descripció del Troglorhynchus torres-salai espanoli, apareguda també en el treball de E. Vives al nº 22 de Speleon; aquesta nova subespècie ha estat descoberta fins ara en tres cavitats de la província de Castelló: l'avenc d'en Serenge i l'avenc d'en Soria, a Cabanes, i la Cova de l'Aliga, a Cervera del Maestre.

Per últim, mereix comentari apart la troballa d'un nou gènere i espècie de Staphylinidae dels Monts Cantàbrics. Es tracta de Cantabrodytes vivesi, extraordinari Aleocharinae trobat a la Cova del Josu, Mestas de Con (Oviedo), i descrit per Español al nº 22 de Speleon. En el mateix treball, E. Vives fa la descripció de la larva.

X. Bellés

MASSÍS DE MARGUAREIS

Aquest massís, a cavall de la frontera franco-italiana, és conegut des de 1897, any en el qual Martel va efectuar les primeres exploracions. Les cavitats -fins al moment- més importants són:

Abisso Cappa.....	-662 .
Complexe Piaggia Bella-Caracas.....	-640 m. i 14 Km. de recorregut
Abisso Straldi	-614 m.
Gouffre des Perdus	-539 m.
Abisso Eraldo Saracco (F-5)	-507 m.
Trou Souffleon	-420 m.
Abisso Cesare Volante (F-3)	-342 m.
Gouffre Chou Fleur	-308 m.

Per acabar-ho d'arrodonir, hi ha l'Abisso Raymond Gache, encara en curs d'exploració, on pel moment s'ha assolit la cota -558 m.

GUATEMALA

Des de 1968 espeleòlegs francesos han dut a terme tres expedicions a Guatemala. A la darrera, organitzada per la mateixa Federació Francesa de Espeleologia, es va anar a la regió d'Alta Verapaz. La més interessant troballa va ser el Sistema del Riu Candelaria. Aquest riu té diversos trams subterranis amb intercalacions de circulació exterior. El recorregut total sota terra és de 21.980 m.

MASSÍS DE MARBORÉ

Com a continuació de les anteriors campanyes, l'estiu de 1976, el Groupe Spéléologique des Pyrénées i la Section Spéléologique des Cadets de Brande han efectuat un nou campament a Marboré. S'han explorat i topografiat 43 cavitats, de les quals destaca l'Avenc de la Tour de Marboré, visitat fins a -300 m. Paral·lelament a l'Avenc Marboré es van baixar gairebé

un centenar de metres nous. La sorpresa ha estat la revisió topogràfica: l'antiga cota -400 ha estat resultat, ser de 246 m. i el recorregut de sols 1.300 m.

BREUS

- Dues noves i importants cavitats han estat explorades a Mèxic; El "Hoyo de las Conchas" i el "Sótano del Nogal". Els seus respectius desnivells són de 508 i 529 m.
- En el Mont Tatras (Polònia) espeleòlegs polacs han assolit la cota -500 m. a la Grotte de Baudzioch.
- Un nou avenc ha superat la màgica cota dels 1.000 m. i es situa en tercer lloc dintre les màximes profunditats. Es tracta de l'avenc Kilsí o Kieuskaya, situat a l'altiplà de Kirk Tau (Pamir Alay, a la URSS) que sembla tenir -1080 m.
- En els Alps italians s'ha explorat la Buca del Cacciatore o Abisso Claude Fighiera fins a -575 m. S'esperava enllaçar-lo amb l'Antro del Corchia, amb la qual cosa el desnivell seria de l'ordre dels 1.200 m. Hi participen espeleòlegs de l'Unión Speleologica Bolognese, del Centre Mediterrané en (Niça), del G.S de Faenza, i del G.S. Pimontese (Turin).

OBRAT
SESAMO

NO HO SE...
PERO ALLA AL
ERE M'HAN DIT
QUE ERA ESPECIALISTA
EN DESOBTSTRVIR

-INGLES

LA CUA PER LA
SIBINOTA ESTÀ
MÉS ENLLÀ

INGLÉS

